

VERSION PROVISOIRE

NE PAS CITER SANS MENTIONNER LA SOURCE
La version définitive, sur papier blanc, comprend aussi le compte rendu analytique bilingue. Les annexes sont reprises dans une brochure séparée.

CHAMBRE DES REPRESENTANTS
DE BELGIQUE

VOORLOPIGE VERSIE

NIET CITEREN ZONDER BRONVERMELDING
De definitieve versie, op wit papier, bevat ook het tweetalige beknopt verslag. De bijlagen zijn in een aparte brochure opgenomen.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTEGRAL

REUNION COMMUNE DES COMMISSIONS DE LA
DEFENSE NATIONALE ET DES RELATIONS
EXTERIEURES DE LA CHAMBRE ET DE LA
COMMISSION DES RELATIONS EXTERIEURES ET
DE LA DEFENSE DU SENAT

mardi

06-06-2006

Après-midi

INTEGRAAL VERSLAG

GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERING VAN DE
COMMISSIES VOOR DE LANDSVERDEDIGING EN
VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN VAN
DE KAMER EN VAN DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE BETREKKINGEN EN VOOR DE
LANDSVERDEDIGING VAN DE SENAAAT

dinsdag

06-06-2006

Namiddag

*Les textes n'ont pas encore été révisés par les orateurs.
Ceux-ci peuvent communiquer leurs corrections par écrit
avant le*

09-06-2006, à 16 heures

au Service du Compte rendu intégral.

Fax: 02 549 88 47

e-mail: CRIV@lachambre.be

*De teksten werden nog niet door de sprekers nagezien. Zij
kunnen hun correcties schriftelijk
meedelen vóór*

09-06-2006, om 16 uur

aan de Dienst Integraal Verslag.

Fax: 02 549 88 47

e-mail: CRIV@dekamer.be

cdH	centre démocrate Humaniste
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
ECOLO	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
FN	Front National
MR	Mouvement réformateur
N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	Parti socialiste
sp.a-spirit	Socialistische Partij Anders – Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht
Vlaams Belang	Vlaams Belang
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 51 0000/000	Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 51 0000/000	Parlementair stuk van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	version provisoire du Compte Rendu Intégral (couverture verte)	CRIV	voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions ; les annexes se trouvent dans une brochure séparée (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken; de bijlagen zijn in een aparte brochure opgenomen (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN	séance plénière	PLEN	Plenum
COM	réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be	www.deKamer.be
e-mail : publications@laChambre.be	e-mail : publicaties@deKamer.be

SOMMAIRE

L'avenir de l'OTAN – Sommet de Riga 1
Orateurs: **Pieter De Crem**, président du groupe CD&V, **Stef Goris**, **Dirk Van der Maelen**, président du groupe sp.a-spirit, **Karel De Gucht**, ministre des Affaires étrangères, **André Flahaut**, ministre de la Défense, **Nathalie Muylle**, **François-Xavier de Donnea**, **Philippe Mahoux**, sénateur, **Jean-Pol Henry**, **Geert Lambert**, **Patrik Vankrunkelsven**, sénateur, **Pierre Galand**, sénateur, **Theo Kelchtermans**, **Philippe Monfils**, **François Roelants du Vivier**, sénateur

INHOUD

De toekomst van de NAVO – Top van Riga 1
Sprekers: **Pieter De Crem**, voorzitter van de CD&V-fractie, **Stef Goris**, **Dirk Van der Maelen**, voorzitter van de sp.a-spirit-fractie, **Karel De Gucht**, minister van Buitenlandse Zaken, **André Flahaut**, minister van Landsverdediging, **Nathalie Muylle**, **François-Xavier de Donnea**, **Philippe Mahoux**, senator, **Jean-Pol Henry**, **Geert Lambert**, **Patrik Vankrunkelsven**, senator, **Pierre Galand**, senator, **Theo Kelchtermans**, **Philippe Monfils**, **François Roelants du Vivier**, senator

REUNION COMMUNE DES
COMMISSIONS DE LA DÉFENSE
NATIONALE ET DES RELATIONS
EXTÉRIEURES DE LA CHAMBRE
ET DE LA COMMISSION DES
RELATIONS EXTÉRIEURES ET DE
LA DÉFENSE DU SÉNAT

du

MARDI 06 JUIN 2006

Après-midi

GEMEENSCHAPPELIJKE
VERGADERING VAN DE
COMMISSIES VOOR DE
LANDSVERDEDIGING EN VOOR
DE BUITENLANDSE
BETREKKINGEN VAN DE KAMER
EN VAN DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE BETREKKINGEN
EN VOOR DE
LANDSVERDEDIGING VAN DE
SENAAT

van

DINSDAG 06 JUNI 2006

Namiddag

La séance est ouverte à 14.12 heures par MM. Philippe Monfils et François Roelants du Vivier, présidents.

De vergadering wordt geopend om 14.12 uur door de heren Philippe Monfils en François Roelants du Vivier, voorzitters.

01 L'avenir de l'OTAN – Sommet de Riga

01 De toekomst van de NAVO – Top van Riga

Philippe Monfils, président: Messieurs les ministres, chers collègues, la séance est ouverte. À l'ordre du jour figure un débat sur le Sommet de Riga, à savoir l'avenir de l'OTAN. Celui-ci sera bien entendu introduit par les deux ministres.

En ce qui concerne l'ordre de nos travaux, conformément à l'article 32 du Règlement de la Chambre, nous pouvons organiser la trace de nos travaux comme nous l'entendons. Le débat sera, par définition, assez court. Il est déjà 14.15 heures. Après l'intervention des ministres, de nombreux collègues souhaiteront très certainement prendre la parole. C'est la raison pour laquelle je propose que deux rapporteurs soient désignés, indépendamment du Compte rendu intégral, l'un pour la commission de la Défense et l'autre pour la commission des Affaires étrangères de la Chambre.

Ces deux rapporteurs se tiendront prêts. Soit tout le monde aura eu l'occasion de s'exprimer; dans

ce cas, le rapport du Compte rendu intégral suffira et les rapporteurs renverront à celui-ci. Soit, un certain nombre de collègues n'auront pas eu l'occasion de s'exprimer mais souhaitent néanmoins déposer des conclusions ou des textes écrits reflétant leur position; dans ce cas-là, un rapport complémentaire sera rédigé par les deux rapporteurs. Il y aura ainsi une trace de nos travaux et je crois d'ailleurs que c'est le souhait des deux ministres de savoir ce que chacun pense, y compris les personnes qui n'auront pas eu le temps de s'exprimer.

Je propose donc la désignation de deux rapporteurs. Nous verrons, par la suite, si leur travail sera très important ou pas et ce, en fonction des interventions des parlementaires et des demandes de dépôt de documents qui n'auraient pas pu être explicités par leurs auteurs, compte tenu du peu de temps dont nous disposons.

01.01 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik vind het een goede zaak dat er een verslag wordt gemaakt van deze verenigde commissies. Ik ben echter wat geschrokken van de reductie van het debat die u nog vóór de aanduiding van de rapporteurs doet. U zei immers : "Le débat sera par définition court".

Ik meende dat wij vandaag een debat zouden voeren dat "par définition long" zou zijn. Het werd

immers aangekondigd als het grote NAVO-debat. Ik roep daarvoor in alle objectiviteit de collega's op die op de Conferentie van voorzitters aanwezig waren, tot getuige à décharge van uw houding.

Het debat kan voor ons per definitie alleen maar lang zijn. Daarom hebben alle partijen zich geschaard achter deze formule. De formule van deze vergadering moest echter een vehikel zijn tot een omstandig debat over de toekomst van de NAVO, in het vooruitzicht van de Top van Riga en voorafgaand aan de informele Topbijeenkomst die morgen plaatsvindt.

Ik kan dus niet akkoord gaan namens mijn fractie, maar ook niet namens de Conferentie van voorzitters, met de interpretatie die u geeft aan de wijze waarop dit debat zou totstandkomen.

Ten tweede, ik kan helemaal niet akkoord gaan met het feit dat collega's van de Kamer en bij uitbreiding ook van de Senaat, niet de mogelijkheid zouden hebben zich hier vandaag uit te spreken. Ik vind dat een lijst moet worden opgesteld van sprekers in eerste en in tweede orde en daarna de lijst van de sprekers wordt afgesproken zoals dat bij normale parlementaire besprekingen gebruikelijk is.

Ten derde, u wilt het debat "par définition court". Wij willen het debat "par définition long". Ik wil hieraan toevoegen dat het de bedoeling is dat ook de regering naar deze verenigde commissies voor de Landsverdediging en voor de Buitenlandse Betrekkingen van Kamer en Senaat zou komen om haar standpunt naar voren te brengen met betrekking tot de werkzaamheden in het kader van de voorbereiding en de effectieve Top van Riga die in de late herfst plaatsvindt.

Ik wil heel duidelijk stellen, dat is ook de afspraak die gemaakt werd in de Conferentie van voorzitters, dat het niet zomaar kan zijn dat hier een debitering komt van een aantal standpunten. Ik dring erop aan dat de ministers zich hier uitspreken namens de regering en dat wij hier te maken zullen hebben met een regeringsstandpunt.

Mijnheer de voorzitter, dat wil ik vooraleer wij overgaan tot de aanduiding van de rapporteurs heel klaar en duidelijk stellen.

Philippe Monfils, président: Monsieur De Crem, vous devez savoir que j'ai l'habitude de prendre mes précautions. C'est la raison pour laquelle j'ai dit qu'en cas de problème, un certain nombre de collègues pourraient considérer qu'ils n'ont pas eu

l'occasion de s'exprimer. Mais attendons de voir comment se déroule le débat.

En outre, je n'ai jamais prétendu que notre réunion devait être levée à 16, 17 ou 18 heures. Les participants à nos réunions savent très bien qu'il est relativement courant que nos travaux se prolongent.

Par ailleurs, il me semble opportun de désigner deux rapporteurs pour qu'il y ait des traces de nos interventions. Cela dit, si seuls deux membres devaient participer à cette réunion, cela ne donnerait pas un signe positif de l'intérêt des parlementaires à l'égard de Riga. Nous prendrons le temps qu'il faudra! Pour moi, nos travaux peuvent se prolonger jusqu'à 21 voire 22 heures, cela m'est égal.

En outre, si je me réfère à la décision prise en Conférence des présidents, les ministres ne doivent pas se prononcer aujourd'hui sur la position qu'ils comptent adopter; il s'agit d'un débat. Les ministres font un exposé aux parlementaires présents avant que la parole ne soit donnée à ces derniers. Je répète qu'il n'est pas prévu que les ministres informent la commission quant à leur position. Ils souhaitent simplement nous entendre.

01.02 Stef Goris (VLD): Mijnheer de voorzitter, om voort te maken met de regeling van de werkzaamheden, wil ik meteen voorstellen dat de heer Kelchtermans voor de commissie voor de Defensie van de Kamer rapporteur zou zijn.

Philippe Monfils, président: Pas d'objection? (*Non*)

Qui sera le rapporteur pour la commission des Relations Extérieures?

01.03 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, ik stel voor dat mevrouw Inga Verhaert rapporteur is vanuit de Kamer. Dan hebben we een genderevenwicht.

François Roelants du Vivier, président: Monsieur le président, chers collègues, je voudrais simplement dire, au nom des commissions des Affaires étrangères et de la Défense du Sénat, que nous avons déjà désigné trois rapporteurs dont deux sont des femmes.

Philippe Monfils, président: Je m'abstiendrai de commenter cette remarque de mon cher collègue M. Roelants du Vivier. Nous avons donc deux rapporteurs: M. Kelchtermans et Mme Verhaert.

Je vais donner la parole au ministre des Affaires étrangères, M. De Gucht, puis au ministre de la Défense, M. Flahaut. Ensuite, nous passerons au débat.

01.04 **Minister Karel De Gucht:** Mijnheer de voorzitter, beste collega, geachte dames en heren kamerleden en senatoren, bijna 58 jaar is het geleden dat Paul-Henri Spaak zijn legendarische woorden uitsprak die aan de basis hebben gelegen van de oprichting van de NAVO: "Nous avons peur". Sindsdien is er veel veranderd. Wij zijn minder bang geworden. Het IJzeren Gordijn is niet meer. Het risico van een nieuwe grote continentale oorlog lijkt te zijn verdwenen.

De ontwikkelingen die Europa heeft doorgemaakt waren ingrijpend, maar tegelijk grotendeels positief van aard. De Balkan-oorlogen van de jaren '90 en meer nog de aanslagen van 11 september en later in Madrid en Londen, hebben echter aangetoond dat veiligheid nooit als een definitief verworven gegeven kan worden beschouwd. Het dient het voorwerp uit te maken van een voortdurende aandacht, van volgehouden investeringen en van gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Dat mogen wij niet uit het oog verliezen.

De wereldorde is trouwens grondig gewijzigd. Wij evolueren in een snel tempo van een bipolaire over een unipolaire naar een multipolaire wereld. De aard van het gevaar en de natuur van de vijand veranderen. De bedreiging van vandaag is veel minder zichtbaar en minder grijpbaar geworden. Nieuwe bedreigingen steken de kop op: de problematiek van de zogenaamde failed states, van het internationaal terrorisme of van de massavernietigingswapens.

Minstens even belangrijk voor het behoud van vrede, veiligheid en stabiliteit is trouwens het bewerkstelligen van het respect voor de mensenrechten, voor de fundamentele vrijheden en voor de democratie. Ook is uiteindelijk geen duurzame vrede en stabiliteit mogelijk zonder economische ontwikkeling. Dit veronderstelt een alomvattende, transversale veiligheidsbenadering. Meermaals is trouwens gebleken dat louter militaire instrumenten niet volstaan om duurzame vrede te realiseren. Er zijn ook civiele crisisbeheersingsinstrumenten nodig om bij te dragen tot de stabilisatie en de wederopbouw, bijvoorbeeld in voormalige conflictgebieden zoals Afghanistan of Kosovo.

België ondersteunt die benadering ten volle. Het is binnen die evolutie dat de transformatie van de

NAVO moet gezien worden. Net als andere internationale organisaties dient ze zich aan te passen aan de nieuwe omgeving, wil ze klaar staan om de uitdagingen van de eenentwintigste eeuw aan te kunnen. Dat is waar het om gaat en de NAVO is daar al een tijdje mee bezig sinds de goedkeuring op de conferentie in Washington in 1999 van het nieuwe strategische concept.

Dat heeft ertoe geleid dat het bondgenootschap er tal van nieuwe taken heeft bijgekregen. Het is steeds meer aan het evolueren van een alliantie gericht op de collectieve verdediging van het grondgebied, zoals bepaald in artikel 5 van het oprichtingsverdrag, naar een collectieve veiligheidsorganisatie. Dat gaat gepaard met een aanpassing van de militaire capaciteit en planning.

Les éléments clés du "Comprehensive Political Guidance" (CPG), un document fixant les orientations politiques qui devraient guider les instances militaires dans leur planification de défense, permettent de baliser les lignes de force de la transformation.

a. Confirmation des prémices du Concept stratégique de 1999. La défense collective (article 5) reste la mission principale de l'OTAN mais la complexité stratégique peut exiger d'autres options appropriées: mission "non-article 5" de prévention de conflit ou de gestion de crise, appui militaire à la stabilisation et à la reconstruction et, en fonction des moyens disponibles, des opérations d'aide humanitaire.

b. Dans le nouvel environnement, l'Alliance doit être en mesure et prête à des actions expéditionnaires. Ceci exige des capacités flexibles et une agilité conceptuelle et organisationnelle.

c. Nécessité de nouvelles méthodologies visant la mobilisation coordonnée de moyens nécessaires, militaires et civils, pour réaliser, de manière durable, les objectifs d'une action militaire ("Effect based approach") portant également sur la stabilisation et la reconstruction.

d. Recherche d'une meilleure synergie entre capacités propres ainsi qu'une coopération/coordination renforcée avec les autres opérateurs (Union européenne, Nations unies) dans la planification et la conduite d'opérations.

Dans l'accord gouvernemental, le gouvernement a déjà tenu compte de ces évolutions. Le texte de l'accord stipule que: "La Belgique, en collaboration

étroite avec ses partenaires, contribuera au développement d'une nouvelle architecture de sécurité européenne par une coordination renforcée de toutes les institutions internationales concernées (OTAN, UE, OSCE). Le gouvernement est favorable au développement d'une nouvelle Alliance Nord-Atlantique. Cette Alliance doit reposer sur deux piliers solides, le pilier européen et le nord-américain, et doit être fondée sur une série de lignes de forces claires:

- l'élargissement de la mission de l'OTAN à la gestion de crise et à des opérations de paix, ce qui conduit l'OTAN à devenir une organisation qui contribue au maintien de la paix mondiale, en principe sous mandat des Nations unies;
- la synergie entre les capacités de l'OTAN et les capacités de l'Union européenne. Les capacités de l'OTAN doivent pouvoir être disponibles et pouvoir être engagées pour la défense européenne et inversement. Cela doit également être le cas pour la NATO Response Force (Force de réaction de l'OTAN) et la Rapid Reaction Force (Force de réaction rapide) de l'Union européenne, auxquelles la Belgique participera."

Permettez-moi maintenant, sur la base de cette position agréée, de dessiner quelques lignes de force en rapport avec le débat sur la transformation de l'OTAN.

Le rôle plus global que l'Alliance compte jouer se manifeste par un nombre croissant d'opérations "out of area" (par exemple l'Afghanistan, le Darfour) et d'interventions humanitaires (Kathrina aux États-Unis, le Cachemire). Elle intervient aussi en soutien à d'autres organisations, comme au Darfour à l'égard de l'Union africaine. Il importe également, pour les nouvelles tâches de l'OTAN, que la relation de l'Alliance avec les Nations unies continue à être prise en compte. L'OTAN, si elle ne se considère pas comme une organisation régionale, a toujours accepté de placer ses actions dans le cadre plus large de l'ordre international établi par les Nations unies. Cette "primauté" des Nations unies doit être garantie et préservée.

De verdere uitbouw van het Europees veiligheids- en defensiebeleid zal in de context van de hervorming van de NAVO een centraal element vormen. De uitbouw van het EVDB is helemaal niet tegenstrijdig met de nieuwe rol van de NAVO. Integendeel, de versterking van de Europese pijler zal de NAVO zelf versterken en kan ertoe bijdragen de overlapping van taken en de verspilling van middelen te vermijden. Hoe efficiënter de Europese defensie wordt uitgebouwd, hoe krachtadiger de alliantie wordt.

Ik blijf dan ook ervan overtuigd dat de VS en de Europese Unie er belang bij hebben hun krachten te bundelen om hun gemeenschappelijke doelstelling van vrede, stabiliteit, welvaart en gerechtigheid in de wereld te verwezenlijken.

De engagementen die België aangaat op het vlak van Europese defensie zijn niet bedoeld om een tegenmacht uit te bouwen, maar wel om een sterke Europese entiteit te ondersteunen die als verantwoordelijke partner kan optreden en haar deel van de lasten kan dragen.

Ik ben dan ook voorstander van de versterking van de bestaande samenwerkingsvormen EU-NAVO, die in gunstige zin evolueren, maar ontoereikend blijven en gegijzeld worden door de kwesties Cyprus en Malta. De NAVO is in de eerste plaats een militair bondgenootschap, maar daarnaast is de NAVO eveneens een van de politieke instrumenten voor het transatlantische overleg. Transatlantisch is er een nieuwe verstandhouding nodig, gebaseerd op echte dialoog. Op Belgisch initiatief heeft die een duw in de rug gekregen, middels de instelling van een transatlantische Gymnich, een informele NAVO-EU-bijeenkomst van de ministers van buitenlandse zaken, naar het model van de Europese Gymnich. Dit initiatief heeft nu reeds zijn nut bewezen. Drie bijeenkomsten hebben reeds plaatsgehad, waaronder een in Brussel, die ikzelf heb voorgezeten.

Sinds haar oprichting heeft de NAVO tal van partnerschappen aangegaan met tal van landen of groepen van landen. In het kader van haar globalere rol bestaat het plan dat stelsel van partnerschappen uit te breiden om enerzijds de security consumers nauwer bij de NAVO te betrekken en, anderzijds, de banden aan te halen met security providers, de troepenleveranciers, zoals Australië, Nieuw-Zeeland, Japan, Zweden en Finland.

Op zichzelf is dat geen slechte zaak. België is steeds voorstander geweest van het ontwikkelen en verdiepen van de banden met partners. De partnerschappolitic beoogt lovenswaardige doelen. Niettemin moeten wij erover waken dat de herziening en uitbreiding op een pragmatische en stapsgewijze manier gebeurt, rekening houdt met de wensen en eigenheden van de betrokken landen en niet ten koste gaat van de verdere ontwikkeling van de relaties met de EU. Ook dient een duidelijk onderscheid te worden behouden tussen bondgenoot en partner.

Dat NAVO-secretaris-generaal de Hoop Scheffer

tijdens de afgelopen informele bijeenkomst van de ministers van Buitenlandse Zaken van de NAVO in Sofia concludeerde dat de NAVO geen globale alliantie wil worden maar wel een "alliance with global partners", is belangrijk.

Dat geldt ook voor de woorden van mijn collega dr. Rice, die van mening is dat de NAVO moet openstaan voor geïnteresseerde partners en van daaruit flexibele structuren van partnerschappen dient te ontwikkelen.

Nous évoluons vers une alliance davantage élargie. Trois pays auxquels l'OTAN a octroyé une perspective d'adhésion, un même "action plan", à savoir la Croatie, l'ancienne République yougoslave de Macédoine et l'Albanie attendent le feu vert pour une adhésion effective.

La Géorgie et l'Ukraine désirent aussi une perspective d'adhésion. Si l'on est d'accord pour attendre une clarification d'intention du gouvernement de Kiev, on souhaite ouvrir un dialogue intensifié avec la Géorgie, ce qui l'a placée déjà à mi-chemin de l'octroi formel d'une perspective d'adhésion, le "membership action plan".

Notre pays soutient l'aspiration des candidats à l'adhésion ainsi que leur intégration dans la famille euro-atlantique. La politique d'élargissement est importante afin de pouvoir créer dans l'Europe entière une terre de paix et de sécurité et de pouvoir soutenir les processus de démocratisation en cours dans ces pays.

Mais la question de l'élargissement doit également pouvoir être posée sous l'angle de l'article 5 du Traité de Washington, c'est-à-dire qu'en cas d'attaque contre un pays, tous les pays alliés doivent secourir ce pays. Il faut éviter que les trois pays de l'Adriatique aient l'impression que l'on reporte leur future adhésion.

En ce qui concerne l'Ukraine, nous devons bien sûr attendre de voir l'évolution à Kiev. Le démarrage d'un dialogue intensifié avec la Géorgie ne peut être précipité. Il y a lieu, entre autres, de bien prendre en considération son impact sur le règlement des conflits gelés.

Au fur et à mesure que la situation de sécurité dans le monde change, l'Alliance est amenée à une transformation de son outillage et de ses capacités militaires. Sous l'adage "usability and deployability", le commandement militaire cherche plus de flexibilité et de capacité militaire.

La "NATO Response Force" est au cœur des efforts en cours. Le Sommet de Riga, fin 2006, devrait la déclarer pleinement opérationnelle, bien que d'importantes lacunes subsistent à l'heure actuelle. D'autres objectifs pourraient également y être approuvés: plus grande intégration et centralisation des moyens (unités multinationales médicales et de logistiques, commandement commun), initiatives en matière de transport stratégique, intégration de réseaux reliés aux structures de commandement multinationales OTAN (Network Enabled Capacity), spécialisation (niches) et rattachement aux structures de commandement, objectifs chiffrés pour la planification nationale.

La nouvelle approche transversale de la sécurité (concept "effects-based approach to operations"), en discussion au sein du Comité militaire de l'OTAN, suggère aussi une mobilisation de tous les instruments de pouvoir de l'Alliance pour assurer une réussite durable d'une action militaire. L'Union européenne a les structures et les moyens pour contribuer à la stabilisation et à la reconstruction. Il s'agit donc d'éviter le double emploi et de promouvoir la coopération dans ce domaine.

De kwestie van de uitbouw van een eigen capaciteit roept tevens de vraag op naar de daarvoor beschikbare budgetten en naar een nieuwe regeling voor common funding. Dat is een prioriteit in het dossier van de militaire transformatie en zal prominent op de agenda van de NAVO-top te Riga staan. Uitbreiding van de gemeenschappelijke financiering in het kader van de militaire transformatie moet volgens afgesproken en nog af te spreken spelregels gebeuren binnen een globaal concept en niet au cas par cas. De huidige praktijk om naar gelang van de omstandigheden af te wijken van de bestaande regels, moet vermeden worden en er moet een nieuw evenwicht komen met het costs-lie-where-they-fallprincipe voor niet-artikel 5-operaties.

Heren voorzitters, dames en heren, het debat over de verdere transformatie van de NAVO staat nog maar aan het begin. De top in Riga zal een belangrijke mijlpaal vormen maar geen eindpunt. Het is een proces, dat nodig is voor alle organisaties die zich willen wapenen om de uitdagingen van de eenentwintigste eeuw aan te kunnen. Het is een natuurlijke en gezonde reactie. Ik wens het betrokken transformatiedebat dan ook in zekere zin te demystifiëren.

Het Noord-Atlantisch Bondgenootschap is en blijft

van strategisch belang voor onze veiligheid. Het maakt deel uit van de multilaterale context waarin ons veiligheidsbeleid is ingebed. Wij dienen het transformatiedebat dan ook op een actieve en constructieve, maar tevens waakzame en kritische manier aan te gaan.

Het is daarbij duidelijk dat er landen zijn die er een verregaand standpunt op nahouden, niet het minst de Verenigde Staten. Hun betrachting vindt trouwens steun bij vele nieuwe lidstaten. Verschillende oorspronkelijke Europese NAVO-lidstaten zijn voorzichtiger. De uitdaging voor de komende maanden en de komende tops zal erin bestaan die twee gedachtegangen te verzoenen. Ik kijk met belangstelling uit naar uw zienswijze terzake en verheug me erop hierover met u op regelmatige basis van gedachten te kunnen wisselen.

01.05 **André Flahaut**, ministre: Monsieur le président, mesdames, messieurs, en ce qui concerne la commission de la Défense de la Chambre, nous avons déjà amorcé le débat la semaine dernière.

Je suis particulièrement satisfait qu'une réunion comme celle-ci puisse se tenir, associant à la fois sénateurs et députés; commission des Affaires étrangères et commission de la Défense, dans la mesure où le même discours sera tenu par-delà le palier de ce bâtiment et également en fonction des interlocuteurs et des acteurs.

Un des éléments compliqués au niveau de l'OTAN est sans aucun doute le nombre d'intervenants: les chefs d'États et de gouvernements interviennent à un moment, les ministres des Affaires étrangères à un autre moment, les ministres de la Défense à un troisième moment et, de façon permanente, les ambassadeurs. Et je pourrais ajouter également le comité militaire. Je crois qu'il est important de remettre en ordre les différents éléments et de rappeler que l'action de tous ces intervenants est complémentaire. Il est donc important, lorsqu'il y a un engagement pris au niveau des chefs d'États et de gouvernements, d'avoir la certitude que l'on pourra mettre en œuvre cet engagement sur le terrain, tant au niveau diplomatique qu'au niveau militaire. Il faut également rappeler l'importance et la primauté du politique sur le militaire, tout comme la situation de l'OTAN dans l'ensemble des institutions internationales, à savoir que l'OTAN doit toujours inscrire son action dans le cadre de décisions prises au niveau des Nations unies. Personne ne contestera cela.

Un élément important aussi est que l'un ne peut pas aller sans l'autre et que l'un ne peut pas s'opposer à l'autre. Il y a des époques mémorables où des ministres des Affaires étrangères, des ministres de la Défense et des premiers ministres se déplaçaient en groupe vers le Congo pour être certains que chacun ne dirait pas quelque chose pouvant porter préjudice à l'autre. Cette époque-là est heureusement révolue parce nous sommes convaincus les uns et les autres, aussi bien aux Affaires étrangères qu'à la Défense ou chez le premier ministre, qu'une bonne politique extérieure ne se conçoit que par une cohésion des acteurs et par une cohérence dans le discours et dans la communication.

Mais cela ne doit pas exclure ou empêcher les sensibilités ou encore les questions et les interventions. Si tel était le cas, nous ne nous inscririons plus dans une démocratie. Il ne servirait pas à grand-chose que tout le monde s'aligne avec le petit doigt sur la couture du pantalon!

Cela dit, je tiens tout d'abord à répéter devant cette assemblée que le discours du gouvernement vient d'être exprimé par le ministre des Affaires étrangères et qu'il s'inscrit pleinement dans les lignes définies dans la déclaration gouvernementale.

Il est également important de rappeler qu'à aucun moment je n'ai entendu parler de la volonté de quelque parti que ce soit de sortir de l'OTAN. Même si nous vivons en paix depuis 60 ans et que d'aucuns considèrent aujourd'hui que l'OTAN n'a plus la même nécessité, personne ne remet en cause son existence. Toutefois, le moment est peut-être venu de poser quelques questions, à l'occasion du Sommet de Riga, sur le fonctionnement et la façon dont nous travaillerons dans les années à venir.

Je voudrais dire clairement que la Belgique est un allié fiable, ce depuis la fondation de l'OTAN. Notre solidarité n'a jamais été prise défaut, lors des opérations mises en œuvre. Nous sommes au Kosovo, depuis 1999. Nous y étions là dès le début et nous y sommes toujours. Nous sommes présents en Afghanistan. Nous participons aux opérations de sécurisation dans la Méditerranée. Nous participons à tous les exercices. En revanche, contrairement à d'autres alliés, nous disons toujours ce que nous allons faire et respectons toujours nos promesses en nous inscrivant dans la durée, ce qui n'est pas le cas de tout le monde. Certains sont arrivés, sont repartis, sont revenus avec d'autres forces. Pour notre

part, nous sommes toujours présents.

Par ailleurs, j'ai entendu parler à plusieurs reprises de la Belgique comme mauvais élève de l'OTAN. Il faut comparer ce qui est comparable. Si pour évaluer les actions des pays, on se limite à retenir exclusivement leur participation ou leurs engagements au niveau de la composante Terre sans tenir compte d'autres engagements au niveau de l'Air ou de la Mer, on compare des choses qui ne sont pas comparables et on omet de citer les engagements très sérieux de la Belgique dans certaines opérations. Ainsi, par exemple, pour les opérations OTAN, notre présence en Bosnie avec trois hélicoptères et quarante-sept personnes n'est pas comptabilisée.

De même, dans le cadre d'un partenariat renouvelé au Congo, nos 150 personnes et tout notre matériel n'ont pas été comptabilisés. Il faut donc remettre les pendules à l'heure: lorsque l'on prend en considération l'engagement d'un pays en opération extérieure, il faut savoir prendre en compte l'ensemble des opérations et non pas uniquement certains types d'opérations qui s'inscrivent dans une seule organisation internationale ou encore dans une seule force. C'est une des remarques qu'il faut pouvoir faire à un certain moment.

Ceci me permet également d'abonder dans le même sens que ce que disait mon collègue des Affaires étrangères. En effet, il n'y a pas et il ne saurait pas y avoir de concurrence entre la Défense européenne et l'OTAN, pour la bonne et simple raison que nous ne disposons que d'un seul budget de la Défense par pays et que ce budget, soit n'augmente pas, soit est en diminution, même dans certains pays où il y a des roulements de mécanique. De plus, nous n'avons à disposition qu'une seule équipe de militaires et qu'un seul jeu d'équipements.

Dire que nous allons développer deux types de défense concurrents est invraisemblable. L'idée est peut-être bonne mais celle-ci n'est pas applicable et ne peut être mise en œuvre, étant donné que les militaires, le budget, les infrastructures et les équipements sont les mêmes pour l'OTAN et pour l'Union européenne.

Il faut faire comprendre à nos partenaires et leur faire accepter que, lorsque l'Europe de la Défense se structure ou se dote d'une Agence européenne d'armement pour éviter des duplications et une multitude d'achats diversifiés qui empêchent ou freinent l'interopérabilité, c'est dans le but d'avoir une meilleure organisation qui la rend plus

efficente. Cela a également un impact positif sur l'OTAN et sur le renforcement du lien transatlantique. C'est d'ailleurs le discours que nous avons tenu en permanence.

Néanmoins, il est vrai que certaines personnes tiennent parfois des discours différents selon l'assemblée où elles se trouvent. Tantôt, dans les assemblées européennes, elles sont très européennes; tantôt, dans les assemblées de l'OTAN, ces mêmes personnes deviennent très anti-européennes; ce qui est désagréable. À côté du "dire ce que l'on fait" et "faire ce que l'on dit", il faut aussi avoir le courage de tenir le même discours, quelle que soit l'assemblée devant laquelle on se trouve.

En ce qui concerne la contribution militaire belge au budget de l'OTAN, elle est passée de 22,7 à 28,8 millions d'euros entre 2000 et 2006. Il faut y ajouter également la part annuelle à charge de la Défense dans les investissements militaires et le budget civil payé par le ministère des Affaires étrangères.

Pour laisser la place au débat, j'aborde maintenant brièvement la future réunion des ministres de la Défense prévue la semaine prochaine. Elle a été ramenée à une seule journée. C'est regrettable. Quand je suis arrivé à mon poste en 1999, on prévoyait deux jours et une soirée pour les réunions de l'OTAN. Aujourd'hui, on discute de l'ensemble des problèmes de 08.00 heures du matin jusque 15.45 heures, déjeuner compris. Faites-moi confiance pour signaler qu'il n'est pas sérieux de limiter à un débat de deux heures les questions de transformation. On me rétorquera que les choses sont préparées, qu'on en discute depuis longtemps. Fort bien. Néanmoins, même si les ambassadeurs – qui travaillent d'ailleurs très bien – et les militaires en discutent longuement, si on ramène la discussion politique à deux heures ou deux heures trente, je m'interroge sur la nécessité de maintenir cette réunion. Ne serait-il pas plus intéressant pour nous de nous occuper de la transformation de nos armées respectives?

Je mentionnerai donc cet élément. On dira sans doute que je suis de mauvaise humeur. Ce n'est pas grave. Si on ne le dit pas, personne ne le dira et on restera dans un consensus mou. Or l'une des caractéristiques d'une alliance est que chaque État présent reste souverain. On ne fait pas partie d'une alliance pour se taire mais pour émettre des observations, des commentaires, des remarques, pour faire avancer la discussion par le dialogue. Si on se contente du grand silence, les réunions sont

inutiles.

Dans le même état d'esprit, je suis contre l'argument "oui, mais cela a été discuté ailleurs". D'accord, des décisions ont peut-être été prises ailleurs mais je rappelle que si ces décisions doivent être collégiales entre les alliés, on doit en avoir discuté au sein des gouvernements. En effet, tant que tout va bien, aucun problème ne se pose mais quand une opération militaire échoue, quand un drame se produit, quand des corps reviennent, les premières personnes à être interpellées sont les militaires puis les ministres de la Défense. J'estime que pour pouvoir assumer pleinement des responsabilités – et il n'y a aucune opération de l'OTAN sans risque –, il faut pouvoir participer en connaissance de cause à l'élaboration des décisions. C'est cette logique qui doit présider et c'est ainsi que nous entendons travailler

Certaines questions seront posées. J'ai avec moi le projet de mon intervention à la réunion d'après-demain, auquel je compte intégrer les remarques qui seront formulées ici par rapport aux questions que j'ai déjà posées et que vous vous posez sans doute aussi.

On a beaucoup parlé à une époque de la lettre que j'avais écrite à la fin de l'année dernière au secrétaire général de l'OTAN pour lui faire part de ma mauvaise humeur consécutive à l'adoption rapide et sans trop d'explications du budget militaire provisoire pour 2006. À cette époque, nos questions étaient sans réponse parce que l'opération d'extension sur l'Afghanistan n'était pas intégrée. Or, comme vous vous en doutez, une extension d'une opération en Afghanistan a un impact budgétaire considérable. Nous demandons donc que la prévision budgétaire pour cette extension d'opération ou pour n'importe quelle autre opération soit plus rapide et mieux encadrée, pour éviter notamment les risques de révision permanente des budgets présentés.

Cela me semblait être une proposition constructive dans le débat sur le budget, d'autant plus que le budget, comme je l'ai dit tout à l'heure, est sous pression constante. On demande également qu'à l'OTAN aussi, tout comme dans nos départements, on recherche en permanence les possibilités d'économies dans tous les postes du budget, par exemple dans l'administration. Mon ex-homologue espagnol parlait de bureaucratie et disait qu'il fallait aussi oser s'attaquer à certaines formes de bureaucratie. Autre exemple, en matière de logistique, ce qui préoccupe d'ailleurs beaucoup le SACEUR, il nous arrive pour de

petites opérations de partir chacun avec notre propre logistique. On pourrait imaginer une plus grande coopération pour réaliser des économies en logistique.

On pourrait rechercher des techniques de financement nouvelles ou des modes de fonctionnement nouveaux. J'ai cité l'exemple suivant à l'Europe mais il est tout aussi valable pour les opérations de l'OTAN: on pourrait imaginer que les compounds, avec leurs nombreux conteneurs, soient chauffés et éclairés grâce à l'énergie solaire. C'est tout à fait possible, même si cela ne fait pas particulièrement plaisir aux producteurs de carburant. Cela pourrait constituer une piste pour alléger la facture du transport de l'importante logistique que nous devons mettre en œuvre.

J'ai également fait remarquer, avant le budget 2006, que certains postes prévus n'étaient pas exécutés, qu'ils restaient, par conséquent, non affectés et qu'il fallait sans doute améliorer la transparence quant à l'utilisation des crédits prévus par le budget militaire. Notre attachement pour les critères d'éligibilité au financement commun a également été mis en évidence. Telles sont les remarques que nous avons émises à ce moment.

J'ai omis de signaler que, par rapport à un des points mis en œuvre, une question sera posée et doit trouver une réponse. Pour chaque opération, il faut une stratégie de sortie de crise, ce qui n'est pas toujours le cas. Des problèmes se posent donc parfois lors de l'élaboration de la décision, dans les procédures qui sont suivies, dans le calendrier qui est quelquefois "forcé". Par la suite, il est nécessaire d'intégrer des notions quant au mode de financement (latitude du budget) et à la stratégie de sortie de crise.

Toutes ces questions ont été posées fin 2005. Elles ont également été posées par le premier ministre au secrétaire général de l'OTAN qui s'est engagé à faire figurer ces points à l'ordre du jour des groupes de travail afin de permettre d'y apporter des réponses au moment du Sommet de Riga.

Il fallait poser les questions maintenant car, dans le cas contraire, au moment du Sommet de Riga, il aurait été trop tard. En effet, à cette occasion, on nous demandera de nous prononcer en peu de temps. Aussi, ouvrons dès à présent le débat!

Cette lettre a été transmise à mes collègues de la Défense de tous les autres pays et, contrairement

à ce que prétend la rumeur, nous n'étions pas aussi isolés que cela! En effet, cette lettre a donné lieu à d'autres questions et a permis l'élargissement du débat.

Ces questions interviendront dans le débat de jeudi au niveau des ministres de la Défense, avant de l'être plus tard au niveau des ministres des Affaires étrangères et, plus tard encore, à nouveau au niveau des ministres de la Défense. On essaiera d'y consacrer un peu plus de temps et peut-être de proposer d'ajouter une réunion; c'est ce que je ferai car j'estime que les deux heures sont insuffisantes pour aborder ces questions en profondeur et savoir à quoi on s'engage pour le futur.

Voilà, monsieur le président, ce que je voulais ajouter aux propos de mon collègue. Comme je l'ai dit, je suis très attentif aux questions qui seront posées et aux remarques qui seront faites et qui permettront d'alimenter nos propres interventions dans les réunions futures.

Philippe Monfils, président: Le texte de l'intervention du ministre De Gucht a été distribué. Si le ministre Flahaut a également un texte, nous agirons de même.

Je note les noms des intervenants et j'en compte une quinzaine. Je donnerai la parole en alternance aux francophones et aux néerlandophones, de la majorité et de l'opposition.

01.06 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik wil u meedelen dat, namens onze fractie, mevrouw Muylle als eerste het woord zal nemen.

Philippe Monfils, président: Vous n'intervenez pas?

01.07 Pieter De Crem (CD&V): Ik zou graag later het woord nemen.

01.08 Nathalie Muylle (CD&V): Mijnheer de voorzitter, heren ministers, collega's, ik zou graag in naam van mijn partij enkele grote lijnen willen aanbrengen in dit debat. Ik ga daarvoor eerst even terug in de geschiedenis.

Ik denk dat de NAVO altijd een zeer succesvolle alliantie is geweest die bovendien een zekere evolutie heeft gekend. De organisatie is geëvolueerd van een eerder negatieve verdedigingsalliantie tegen een externe vijand naar een meer positieve alliantie voor de verspreiding van democratische waarden en veiligheid binnen en buiten Europa. Het is duidelijk

dat deze opdracht niet af is. Het feit dat zoveel nieuwe lidstaten vandaag willen toetreden tot de NAVO bewijst dit ook. Ook de uitdagingen blijven bestaan. Er zijn vandaag nog altijd witte vlekken op het vlak van een democratisch Europa. Ik denk daarbij vooral aan Wit-Rusland. De opdracht blijft dus actueel.

Er is hier al verschillende keren gesproken over de transformatie. Als ik het debat van de laatste weken en maanden hoor, heb ik de indruk dat deze transformatie zeer eng wordt bekeken. De transformatie zou pas de voorbije weken en maanden onderwerp uitmaken van debat. Niets is echter minder waar. Reeds in 1999, na Kosovo, en in 2001, na de aanslagen van september, werden op de Top van Praag de eerste stappen gezet op het vlak van de uitbouw van de NATO Response Force en de moderniseringsprogramma's inzake capaciteit. Bovendien werden zeven landen uitgenodigd om toe te treden.

Een tweede stap daarin vormde de Top van Brussel van februari 2005, waar duidelijk werd gewerkt aan de versterkte rol van de NAVO als forum voor de strategische en politieke coördinatie tussen de bondgenoten. Bovendien werd de NAVO bevestigd als essentieel forum voor het veiligheidsoverleg tussen Europa en Noord-Amerika.

Wij zien de transformatie ook ruimer. De minister heeft het hierover even gehad. Wij moeten het debat over de transformatie voeren en dan zeker met het oog op de Top van Riga en het jaar 2008. Transformatie gaat voor ons over de nieuwe veiligheidsuitdagingen, de militaire voorbereiding, de relaties van de NAVO met de VN, met Europa en met de nieuwe landen – de partnerships.

Een volgende stap wordt de Top van Riga, eind november. De politieke vragen die daar moeten worden beantwoord, zijn gekend. Hoe staat het met de nieuwe strategische prioriteiten van de NAVO? Hoe gaan we die vertalen in concepten, structuren en capaciteiten? Wat met de NAVO als politiek-militair bindmiddel tussen Europa, de Verenigde Staten en de rest van de wereld? Wat zijn de gevolgen van een verdere uitbreiding?

Dit alles is niet los te zien van de Europese defensie. Ook op dat vlak moeten nog heel wat beslissingen worden genomen. Ook op dat vlak zijn er nog heel wat militaire vragen te stellen. Welke troepen wil de Unie op elk moment beschikbaar houden voor een Rapid Response in crisissituaties? Welke troepen moeten

beschikbaar zijn voor langetermijnoperaties inzake peacekeeping op hetzelfde moment, maar op verschillende plaatsen in de wereld? Welke reserves zijn hiervoor nodig? Welke capaciteit moet beschikbaar blijven voor territoriale defensie?

De huidige politieke context is niet duidelijk. Wij kennen de historische tegenstellingen binnen Europa tussen de Atlantisten en de Europeanisten. Ook dit proces is nog in evolutie. Wij zien tegenwoordig bijvoorbeeld de positie van landen als Italië of Spanje totaal verschillend. Het beleid van de regering-Aznar tegenover de NAVO is totaal anders dan dat van de huidige regering van socialisten. Ook op dat vlak is er sprake van een constante evolutie. Ook dit proces loopt dus verder.

Het wordt binnen Europa sowieso ook een zeer moeilijke evenwichtsoefening. Het idee van een Europese defensie-identiteit staat immers in schril contrast met de steeds afnemende militaire budgetten en met het vredesdividend dat wordt opgeëist door de publieke opinie vandaag. Ook aan Atlantische kant kan men niet meer negeren dat de Verenigde Staten een andere rol toebedeeld moeten krijgen in Europa, hetgeen een ander politiek-strategisch denken vereist van de Verenigde Staten en ook een heroriëntering van de NAVO.

Collega's, de centrale vraag in het debat blijft of Europa een wereldspeler, een worldplayer wil worden. Mijn partij CD&V blijft voorstander van een zeer goed uitgebouwde Europese defensiecapaciteit, als onderdeel van een gemeenschappelijk defensie- en veiligheidsbeleid. Het kan pas als instrument gebruikt worden als het een van de instrumenten is van het gemeenschappelijke Europees buitenlands beleid.

Laten wij daarin vandaag realistisch zijn. Laten wij daarin voor een stuk pragmatisch zijn. Laten wij afstappen van alle doctrinaire retoriek die bepaalde partijen hier in dit Parlement de laatste weken en maanden aan het voeren zijn.

Voor CD&V is de keuze zeer duidelijk. Voor ons is het instrument dat het meest efficiënt kan ingezet worden bij crisismomenten belangrijk. Dat kan de Verenigde Naties zijn, dat kan de NAVO zijn of dat kan Europa zijn. Afhankelijk van de opdracht, peacekeeping, peacerecovery of peace-enforcement, moet er gekozen worden voor het juiste instrumentarium. Een absolute voorwaarde blijft natuurlijk dat de structuren over voldoende geschikte middelen beschikken om die taken op te

nemen. Tussen de deelnemende landen moet er een evenwichtige en billijke verdeling totstandkomen van de budgettaire bijdrage, beslissingsmacht en risicospreiding.

De NAVO beslist vandaag bij consensus. Voor ons moet dit vandaag ook zo blijven. De Europese lidstaten hebben wel degelijk zelf de rol in handen welke NAVO zij willen naar de toekomst toe. Voor ons is het duidelijk. Voor CD&V blijft de NAVO de garantie voor een collectieve defensie en veiligheid. De NAVO moet voor ons ook tegemoetkomen aan die nieuwe uitdagingen, ze werden reeds genoemd: het internationaal terrorisme, proliferatie van massavernietigingswapens, de internationale handel in drugs en mensen. Wij zien nu dat er op het vlak van energievoorziening meer en meer bedreigingen komen. Er zijn ook de veiligheidstaken bij humanitaire bijstand en in het kader van ontwikkelingssamenwerking.

In verband met de rol van de NAVO ten opzichte van de Europese lidstaten en ten opzichte van de Verenigde Staten, vinden wij dat er geen slaafse volgzaamheid mag en kan zijn. Dat zou immers de politieke rol van Europa zeker niet ten goede komen. Wij willen dat hierover een debat gevoerd wordt tussen de twee polen, op basis van solidariteit en op basis van gelijkwaardigheid en geen debat, zoals collega's de voorbije weken en maanden ook hier in dit huis doen, dat veel meer gaat over concurrentie en vijandigheid. Ook wij zijn voorstander, mijnheer de minister, u haalde het reeds aan, van een gestructureerde transatlantische dialoog.

Collega's, dat is in grote lijnen het standpunt dat mijn partij in dat debat wil meegeven. Mijn collega's zullen nadien het woord nemen met specifieke vragen.

Philippe Monfils, président: Je vais donner la parole au ministre d'État de Donnea. Il sera suivi par M. Van der Maelen, M. Mahoux, M. Goris, M. Henry, M. Lambert, M. Vankrunkelsven, M. Galand, M. Kelchtermans, Mme Annane. Une femme a commencé, une femme clôturera éventuellement MM. Monfils et Roelants du Vivier, les présidents. Nous verrons bien s'il y a d'autres intervenants. Tout le monde peut demander la parole au cours du débat.

01.09 François-Xavier de Donnea (MR): Monsieur le président, permettez-moi tout d'abord de me réjouir d'avoir entendu les deux ministres réaffirmer que, malgré la modification des menaces suite notamment à la chute de l'Empire

soviétique, l'OTAN restait une institution tout à fait essentielle pour la sécurité de l'Europe et également un lieu privilégié de dialogue transatlantique. Je crois qu'il est important de le répéter parce qu'on entend ici et là des voix s'élever pour proposer soit la suppression de l'OTAN, soit le retrait de tel ou tel pays. C'est une institution qui me semble, dans l'état actuel des choses, tout à fait irremplaçable. Et dans l'état actuel de la défense européenne, nous avons et nous aurons besoin de l'OTAN pour assurer notre sécurité.

Deuxièmement, je crois qu'il est important, et les ministres l'ont réaffirmé, que les actions de l'OTAN se fassent le plus possible – je dirais même chaque fois qu'elle doit intervenir – sous le couvert d'un mandat des Nations unies. Il se peut qu'il y ait des cas pour lesquels on doit passer outre mais je pense que ces cas doivent être aussi rares que possible. L'histoire récente a démontré que l'OTAN était bien plus forte et plus crédible lorsqu'elle agissait sous mandat des Nations unies que lorsqu'elle était, comme cela a été parfois le cas, obligée de le faire seule ou qu'elle a cru devoir le faire seule.

Pour en arriver à la Belgique, je crois qu'il est très important qu'elle continue à être un bon élève de la classe et non pas, comme elle l'a parfois été dans le passé, un maillon faible de l'Alliance atlantique. Manifestement, quand on se penche sur les 25 ou 30 dernières années, nous avons été, par moments, considérés, parfois à tort mais souvent à raison, comme un des maillons faibles de l'OTAN parce que notre effort budgétaire ne correspondait pas à ce que l'on aurait pu attendre de nous ni à ce qu'étaient nos ambitions affirmées.

M. Flahaut l'a dit: la Belgique doit rester un partenaire crédible. Mais pour rester un partenaire crédible, il faut évidemment qu'elle continue à participer à des opérations militaires et qu'elle ne se spécialise pas uniquement dans les opérations humanitaires. Il est bien que l'OTAN intervienne dans des opérations humanitaires lorsque ses capacités le permettent – on a cité certains exemples récents qui ont été parfaits à mes yeux – mais la Belgique doit être présente dans tous les types d'opérations. Je regretterais vivement, même si cela paraît plus sympathique à une partie de l'opinion publique, que nous nous spécialisions uniquement dans l'humanitaire. Notre armée doit rester une armée, elle ne peut devenir une espèce d'ONG humanitaire à grande échelle. Elle doit à la fois être capable d'intervenir sur le plan humanitaire mais aussi sur le plan militaire.

Il importe de le réaffirmer, car on entend parfois des sirènes qui prétendent le contraire!

En ce qui concerne l'élargissement de l'OTAN, chaque occasion de le faire est une bonne chose, pour autant que les candidats correspondent aux critères que doivent respecter les États membres de l'OTAN. Il est opportun que certains pays européens ou même certains pays de continents voisins, qui souhaitent s'ancrer à l'Europe mais qui n'ont soit pas vocation d'être membre de l'Union européenne soit ne parviendront pas à être membre de l'Union européenne avant des décennies, puissent en effet être ancrés à l'Europe par le truchement de l'OTAN, tout comme il est bon que l'organisation pour la sécurité et la coopération en Europe puisse également servir de point d'ancrage de certains pays européens ou périphériques (je pense à l'Asie centrale ou à la Russie).

Chaque fois que l'on a l'occasion d'élargir l'OTAN à des pays européens ou à des pays voisins de l'aire géographique européenne dans des conditions répondant bien entendu aux critères requis, cette opération ne peut que contribuer à la stabilité du continent et de sa périphérie et ne peut que faire patienter ces pays dont les ambitions européennes les plus éminentes ne peuvent être réalisées dans un avenir immédiat.

Dans le même esprit, il est extrêmement important que l'OTAN renforce ses relations avec la Russie. Je suis de ceux qui croient qu'il ne peut y avoir de sécurité en Europe sans OTAN mais il ne peut y avoir de sécurité en Europe sans une relation constructive avec la Russie. On peut ou non être d'accord avec certaines des politiques que mène la Russie à un certain moment, tout comme on peut l'être ou non avec certaines politiques que mènent les États-Unis à certains moments, le dialogue permanent et constructif et le renforcement des relations avec la Russie est à mes yeux tout aussi important que le maintien et le développement de bonnes relations au sein de l'OTAN.

Tout nous rapproche de la Russie: les structures mentales qui sont des structures mentales européennes, la complémentarité de certaines ressources, l'importance de la Russie pour l'approvisionnement en Europe de matières premières et d'énergie, tout cela nous rapproche et nous oblige à engager et à poursuivre un dialogue de plus en plus étroit et constructif également avec ce pays.

Il est évidemment important que l'on développe le pilier européen, non pour opposer une force antagoniste aux États-Unis ou à qui que ce soit au sein de l'OTAN, mais parce qu'on ne peut être crédible que lorsqu'on est fort. On ne peut dialoguer sur pied d'égalité que lorsqu'on est aussi fort que celui avec qui on dialogue. Il est clair que, dans de nombreux domaines, qu'il s'agisse des transports aériens, de certains aspects de la logistique, de la formation ou du volume des forces spéciales, de certaines capacités d'écoute ou de surveillance, l'Europe est vraiment beaucoup trop faible. En raison de cette faiblesse, elle est souvent dans l'incapacité de faire valoir certains points de vue ou de tenir tête à certains points de vue qui ne correspondent pas à ses convictions intimes.

Cela étant dit, le développement des capacités militaires du pilier européen de l'OTAN est extrêmement important même si cela requiert, dans certains cas, l'augmentation de certains budgets.

Mais le rôle des hommes politiques n'est pas seulement de répondre à des attaques ou à des questions, c'est aussi de persuader l'opinion publique de la nécessité d'infléchir certaines politiques, de faire certains efforts qui peuvent être coûteux à court terme mais qui sont essentiels à long terme. Il arrive souvent que les responsables politiques doivent démentir l'adage bien connu: "je suis leur chef, donc je les suis". Selon moi, le chef doit parfois anticiper et avoir le courage d'expliquer que, dans certains cas, des augmentations budgétaires sont nécessaires si on veut avoir la capacité de dialoguer sur un pied d'égalité. Il ne sert à rien de larmoyer devant la prééminence des États-Unis, si on ne se donne par les moyens de dialoguer sur un pied d'égalité avec eux dans une série de domaines. Il en va de même par rapport à d'autres pays émergents dont la puissance ne fera qu'augmenter.

Si l'Europe veut rester, comme quelqu'un l'a dit, un acteur sur la scène mondiale, il lui faut un minimum de capacité militaire. On peut trouver cette éventualité antipathique; on peut également préférer un monde désarmé où tout le monde ne parle que de paix, mais il faut savoir qu'un tel monde n'existe pas et que l'on ne peut être acteur sur la scène internationale sans disposer d'une capacité militaire.

Voilà, monsieur le président, quelques remarques qui me semblaient essentielles. Je n'ai pas voulu faire un tour d'horizon complet de la problématique; cela a déjà été fait de manière tout

à fait excellente par les deux ministres concernés. De plus, je suppose que d'autres orateurs plus compétents que moi aborderont les questions que je n'ai pas évoquées.

01.10 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, heren ministers, collega's, ik persoonlijk vind dat de Top van Riga een van de sleutelmomenten zal zijn, niet alleen in de transatlantische relaties, maar ook in wat ik zou willen noemen de levenskansen van een autonoom Europees buitenlands beleid en veiligheidsbeleid. Om die reden heb ik trouwens ook dit debat gevraagd. Ik hoop – als dat niet via het voorzitterschap wordt georganiseerd, dan kunnen wij er via interpellaties wel werk van maken – dat we van nu tot in november daarover nog verschillende keren met beide ministers zullen spreken.

Om mijn uiteenzetting in het juiste kader te plaatsen, heb ik eens een oefening gemaakt. Ik heb het volgende tegenover mekaar gezet of naast mekaar gelegd: de National Security Strategy van de Verenigde Staten, versie 2002-2006 en de praktijk sinds 2002, en daarnaast de European Security Strategy van 2003. Die laatste werd trouwens unaniem goedgekeurd door alle vijftientig lidstaten.

Het gaat hem over een operatie van verdieping van de NAVO in de richting van een collectief, bijna mondiale veiligheidsorganisatie. Als ik die twee strategieën in dat opzicht met elkaar vergelijk, dan denk ik dat het toch essentieel is om te weten of de twee belangrijkste spelers, enerzijds de Verenigde Staten en anderzijds de Europese Unie, dezelfde uitgangspunten hebben en of zij kunnen samenleven binnen één organisatie.

Ik bespreek eerst de Amerikaanse veiligheidsstrategie.

Ten eerste, de Amerikanen vertrekken van een unipolaire wereld met de Verenigde Staten als onbetwiste leider. Zij zijn bereid alles eraan te doen om die onbetwiste leider te blijven.

Ten tweede, terwijl Clinton het adagium hanteerde: "met de VN als het kan, maar als het moet ga ik alleen" – laten we dus niet naïef zijn, ook de democraten zitten niet volledig op de Europese lijn –, is het adagium van Bush dat hij alleen gaat, als het moet met de VN, maar als hij daar zijn zin niet krijgt, gaat hij uiteindelijk toch wel alleen, en hij zoekt een paar partners die met hem meegaan, zoals bijvoorbeeld in Irak.

Ten derde, als ik de strategie en de praktijk beschouw, dan stel ik vast dat de Amerikanen zichzelf het recht toe-eigenen om unilateraal op te treden, al dan niet in coalities ad hoc.

Een vierde kenmerk is een zeer sterk geloof in het militaire instrument, dat preëemptief en, volgens sommige deskundigen, als men het goed leest, zelfs preventief gebruikt mag worden.

Volgens mij zijn dat de vier wezenskenmerken van die Amerikaanse veiligheidsstrategie en de praktijk van de jongste vier jaar.

Daartegenover staat de Europese veiligheidsstrategie, die ik in drie punten zou willen omschrijven.

Ten eerste, het betreft een holistische benadering die hulp, handel, diplomatie en militaire kracht integreert tot een structurele politiek van preventie en stabilisatie mondiaal.

Ten tweede, wij, Europeanen, geven er de voorkeur aan om in internationale partnerschappen op te treden op basis van een effectief multilateralisme, dat steunt op internationaal aanvaarde regels en een internationale organisatie met centraal daarin de Verenigde Naties.

Een derde wezenkenmerk van de Europese veiligheidsstrategie, die wij alle 25 hebben goedgekeurd, is dat het gebruik van geweld het allerlaatste middel is. Het kan alleen worden gebruikt met instemming van de Verenigde Naties.

Ik open even een parenthesis. Ik hoor hier een pleidooi van mijn goede collega de Donnea voor een verhoging van de militaire uitgaven. Weet men dat wat de 25 landen gezamenlijk uitgeven aan Defensie, meer is dan Rusland, China, India, Japan, Canada, Australië en ik vergeet nog een zesde land samen? Wij geven meer uit. Met wie moeten wij ons matchen? Toch niet met de Verenigde Staten?

Wij hebben een probleem en dat is dat wij 25 legers en legertjes naast elkaar zetten met een ongelooflijke overlapping en als gevolg inefficiëntie. Ik wil meer defensie voor elke euro die wij uitgeven. Ik beweer dat Europa met de huidige Europese budgetten een meer dan voldoende credibele militaire macht op de been kan brengen. Ik ben niet te naïef om te geloven dat wij in de beste van de werelden leven en dat

het niet bestaat dat de VN Europa ooit vragen om militaire capaciteit te gebruiken om een probleem op te lossen. Ook ik wil dat. Dat betekent echter niet meer geld.

Dat is iets wat er bij mij niet ingaat. Kijk naar Irak. De Verenigde Staten met die enorme militaire capaciteit hebben in 2003, 2004 en 2005 214 miljard dollar aan dat conflict besteed. Wat is de situatie op het terrein? Heeft het ons dichter bij een oplossing gebracht? Ik denk van niet. Dat men mij niet komt zeggen dat wij in Europa meer militaire capaciteit hebben om een meer stabiele en meer vreedzame wereld tot stand te brengen, want Irak is het levende bewijs dat de militaire voorhamer zeker niet altijd de oplossing brengt. Integendeel, mochten wij een evaluatie van het conflict in Irak maken, dan denk ik dat men zo eerlijk moeten zijn om te erkennen dat het ons geen beterschap heeft gebracht. Integendeel, door de manier waarop het conflict is aangepakt, leven wij vandaag in een veel onveiligere wereld.

Ik zeg twee zaken.

Ten eerste, een Vlaams spreekwoord zegt: "Goede afspraken maken goede vrienden." Het slechtste dat wij nu en in Riga zouden kunnen doen is de kool en de geit sparen en een deken gooien over die verschillende uitgangspunten. Dan voorspel ik u immers het volgende, en daarbij kom ik meteen tot mijn tweede punt. Als Europa het meent, als die 25 die de Europese veiligheidsstrategie hebben goedgekeurd het echt menen, dan zal men om de haverklap, dit garandeer ik u, met grote spanningen te maken hebben binnen de NAVO.

Het is daarom dat ik persoonlijk vind dat België nu, liefst met een aantal andere landen, de moed moet hebben om hetgeen ons bindt met de Amerikanen, dat is aanwezig, maar ook hetgeen ons scheidt van de Amerikanen in alle klaarheid en duidelijkheid op tafel te leggen.

Voor zover ik de tijd gehad heb om de agenda van Riga te bekijken, wil ik er eens vijf puntjes uithalen. Het zijn vijf domeinen waarop ik die klaarheid en duidelijkheid wil. Ik hoop dat elke fractie bereid is om die klaarheid en duidelijkheid op elk van die punten te geven.

Ten eerste is er het wereldwijd partnerschap. Als ik het goed begrepen heb, ligt het in de intenties van de Verenigde Staten om met Australië, Nieuw-Zeeland, Japan en sommigen spreken zelfs over Zuid-Korea, India en Pakistan, een mondiaal partnerschap af te spreken. Ik geef mijn

commentaar daarbij.

Ten eerste, is men hier bezig om een mini-VN of een alternatieve VN uit de grond te stampen? Zijn wij vergeten dat in het verleden vanuit de regering Bush voorstellen gekomen zijn waarbij men, om de VN aan de kant te zetten, zei dat er zoiets bestond als coalities of partnerschappen van gelijkgezinde democratieën die op momenten dat de VN er niet doorgeraakt, de legitimiteit moeten geven voor het optreden? Dit zijn ideeën die toen leefden en nu nog leven bij de neo-conservatieven. Ik heb het nare gevoel dat dit oude idee van de neo-conservatieven ons hier onder dit nieuwe kleedje wordt voorgesteld.

Ten tweede, het zou toch iedereen duidelijk moeten zijn dat dit haaks staat op de EU-filosofie van het multilateralisme.

Ten derde, is dit voorstel misschien het gevolg van een evaluatie die men in de Verenigde Staten heeft gemaakt, dat zij op de grenzen van hun sololeiderschap gebotst zijn in Irak en dat zij nood hebben aan anderen om hun buitenlands beleid desgewenst uit te voeren?

Ten vierde, ik zeg dit ten behoeve van degenen die denken, die zijn er altijd, dat men in zo'n mondiaal partnerschap kan instappen zonder te veel vragen te stellen en dat men wel een gunstige invloed zal kunnen uitoefenen om de Amerikanen in Europese richting te bewegen. In Londen hebben ze dat ook gedacht. Ik heb daarvan niet veel gemerkt.

Ten vijfde, persoonlijk meen ik dat daarin meestappen een hypotheek legt op het gemeenschappelijk, buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie. Misschien kunnen de ministers of de ambassadeur mij het uitleggen, maar ik zie op geen enkel moment verschijnen hoe de besluitvorming in het mondiale partnerschap zal verlopen. Misschien vindt u mij te achterdochtig, maar ik vrees dat Washington de anderen zal laten wikken, maar zelf zal beschikken.

Dat is een heel gevaarlijke piste, omdat het én ons effectief multilateralisme bedreigt én omdat het een carcan kan betekenen voor een Europees, autonoom, buitenlands en veiligheidsbeleid.

Ik kom bij een tweede punt.

Bij de common funding worden, om het simpel te zeggen, in grote mate – niet volledig, maar het is nu al common funding – de kosten van de

operaties gedragen door de deelnemende landen. Nu wordt ons voorgesteld om veel meer tot common funding over te gaan. Er wordt geprobeerd om ons de overstap naar de common funding voor te stellen als een oplossing voor een soepele force generation, zoals dat in het jargon wordt genoemd.

Het spijt mij, maar voor zover ik een zicht heb op de besluitvormingsproblemen die zich ooit binnen de NAVO hebben afgespeeld, heeft het verleden mij geleerd dat de struikelsteen altijd de afwezigheid van voldoende politieke wil bij de lidstaten was en nooit de centen. Ik geloof dus niet dat geld de werkelijke reden is

Ik vrees dat het een handig opgezette val is die tot gevolg kan hebben dat een land wel politieke bezwaren bij een bepaalde operatie kan uiten. Echter, doordat de operatie wordt gefinancierd door de common funding, is dat geen probleem. Alle lidstaten van de NAVO betalen immers mee aan de operatie. Een land kan het er dus politiek niet mee eens zijn, maar zal wel moeten betalen. Het feit dat een lidstaat niet betaalt, is daarentegen juist een garantie op het afremmen van bepaalde, naar onze smaak te avontuurlijke operaties.

Ten derde, ook in de common funding zou er opnieuw de gedachte kunnen achterzitten dat het voor de Verenigde Staten te duur is om de rol van mondiale gendarm of mondiale politieagent te spelen. Het is beter anderen te laten meebetalen. Zij mogen dan politiek wel protesteren, maar meebetalen zullen zij aan de uitvoering van een mogelijke VS-agenda.

Ik kom bij een derde punt.

De uitbouw van de common assets legt een hypotheek op de uitbouw van onze eigen, militaire capaciteit.

Ook voor Defensie kan men een euro maar een keer uitgeven. Wat tot de common assets behoort en in het hele investeringsplan dat de NAVO aan de lidstaten wil opleggen, werd uitgetekend op basis van de noden van de NAVO en - volgens mij - dus in grote mate op basis van de noden van de Verenigde Staten. Als men de lidstaten vraagt om de common assets te financieren en ze doen dat, dan is het duidelijk dat er minder geld zal zijn om die andere zaken te doen.

In de common assets zit ook de missile defense, het raketschild. Dat is een oud antwoord op een oude dreiging. Het concept dateert nog van uit de

Reagan-periode, voor het einde van de Koude Oorlog. Het was bedoeld om een massale aanval van Russische atoomraketten te kunnen counteren. Ik weet niet wie ooit zo stom zou zijn om de Verenigde Staten of Europa nu met een ballistische raket aan te vallen. Ik meen dat het gevaar veeleer komt van vuile bommen, maar daaraan doet het wapenschild niets. Voor mij is het duidelijk dat een dergelijk wapenschild een Maginotlinie in de ruimte is, een geldverslindend project, waarvan de nuttigheidsgraad zeer betwistbaar is, zelfs als het zou werken. Alle tot nu toe uitgevoerde tests laten immers niet toe om tot de onbetwistbare conclusie te komen dat het werkt. Ik meen dat we in plaats van onze euro's aan missile defense te spenderen, we die anders en beter aan andere militaire noden zouden kunnen spenderen.

Een vierde punt dat ik onder de aandacht wil brengen, is stabilisatie en heropbouw. Er werd daarnet al gezegd dat de NAVO een organisatie op zoek naar nieuwe opdrachten is. Er werd al een aantal nieuwe opdrachten gevonden, waarin wij allemaal zijn meegegaan, en men heeft volgens mij nu een nieuwe opdracht gevonden, met name stabilisatie en heropbouw.

Al die punten - ik herhaal het - moeten klaar en duidelijk met de Verenigde Staten worden besproken en wij moeten terzake ook besluiten, zodat we weten welk avontuur we aangaan. Voor mij is de NAVO een militair samenwerkingsverband, dat militair moet blijven.

In dat verband heb ik nog een commentaar. Andere actoren zijn politiek beter zijn om aan stabilisatie- en heropbouwoperaties te doen. Wat mij betreft, is daar een belangrijke taak voor de VN weggelegd. Sommige actoren zijn ook beter toegerust om die opdrachten uit te voeren. Ik denk daarbij aan de Europese Unie.

Wij staan mondiaal het verst wat betreft stabilisatie en heropbouw. Ik zie dus niet in waarom wij op dat vlak nieuwe NAVO-capaciteiten zouden moeten uitbouwen. Dat kan enkel een bron van conflicten zijn met de EU en met de Verenigde Naties.

Heb ik daarmee gezegd dat Europa een en ander niet kan inbrengen, ook in operaties die toegestaan door de VN, worden uitgevoerd door de NAVO? Neen, dat heb ik niet gezegd. Ik zie evenwel niet in, zoals op de top van Riga wordt voorgesteld, dat de NAVO zelf dat soort van capaciteiten moet uitbouwen. Opnieuw, dat zou betekenen dat de euro die we besteden aan die

NAVO-capaciteiten, niet volledig besteed kan worden voor eurocapaciteit.

Vijfde en laatste punt handelt over kernwapens. Men zal mij waarschijnlijk antwoorden dat ze niet op de agenda van Riga staan. Dat is correct. Men moet ons evenwel niet lijzebet noemen of voor onnozele halzen nemen. We zien wat er aan het gebeuren is. Een NAVO die zich een globale rol toebedeelt, geeft, minstens impliciet, ook een andere rol aan kernwapens. Vroeger waren die bedoeld om een aanval van de Warschaupactlanden af te slaan. Als de VS zijn zin krijgt, zouden kernwapens wel eens eender waar in de wereld kunnen worden ingezet. Ik zou niet graag moeten vernemen dat kernwapens vertrekken van Belgische basissen om ergens gebruikt te worden op een moment en een plaats waar wij, Europeanen, het niet mee eens zijn. Over dat debat kan men niet zedig een deken leggen en erover zwijgen.

Mijnheer de voorzitter, ik rond af met een poging tot conclusie.

Ten eerste, ik herhaal dat goede afspraken goede vrienden maken. Duidelijke afspraken beletten later controversen. In Riga breekt het moment van de waarheid aan. We moeten mekaar als bondgenoten diep in de ogen kijken en met mekaar goed afspreken, zodat er later liefst geen betwistingen zijn over de afspraken.

Ten tweede, de sp.a-fractie vraagt respect voor de EU-inzichten met betrekking tot wereldvrede en veiligheid. Wij denken dat de beste garantie daartoe een grondige institutionele hervorming van de NAVO is op basis van een tweepijlerstructuur, waarbij elke pijler effectief een eigen staf en eigen troepen heeft. Er moeten overlegmechanismen ontstaan om militaire afspraken met mekaar te maken. Als het van sp.a afhangt, vindt het politieke overleg evenwel buiten de NAVO-structuren plaats.

Ik kom tot het derde punt van mijn conclusie. Wij willen – niet zoals u het gezegd hebt, mijnheer de minister van Buitenlandse Betrekkingen, namelijk dat het in principe onder VN-mandaat zou gebeuren – dat voor elke NAVO-operatie, nadat, zoals in de tweepijlerstructuur ondersteld wordt, de twee vanuit hun autonomie onafhankelijk tot de afspraak zijn gekomen om gezamenlijk op te treden, de garantie wordt gegeven dat er geen NAVO-optreden zonder VN-mandaat mag gebeuren.

01.11 Philippe Mahoux (PS): Messieurs les

présidents, messieurs les ministres, je me réjouis d'avoir entendu le ministre des Affaires étrangères et le ministre de la Défense s'exprimer par rapport à la transformation de l'OTAN. A entendre les principes qu'ils défendent, on aurait un peu le sentiment, finalement, qu'il n'y aurait pas grand-chose sur la table à Riga.

Mon point de vue est assez différent si on entend – ce qui est plus que des rumeurs – les velléités de certains de transformer fondamentalement l'OTAN. Je n'en veux pour preuve que les interventions, y compris celles du secrétaire général, faites lors des réunions des assemblées parlementaires.

Je vais reprendre les principes qui viennent d'être énoncés: une structure de défense, des actions qui sont menées à la condition que ce soit sous le contrôle de l'ONU, le fait qu'il y ait deux piliers à l'Alliance atlantique, le fait que ces deux piliers doivent exister dans la collaboration et dans l'indépendance... Quand on entend cela, je le répète, on a vraiment le sentiment que rien ne se prépare ou que rien n'est avancé!

Je me permettrai quand même de poser quelques questions et d'émettre quelques interrogations.

Quand le secrétaire général de l'OTAN parle d'une forme de dimension globale à l'Alliance, de quoi s'agit-il exactement? S'agit-il de donner à l'Alliance un rôle beaucoup plus politique que celui qu'elle a actuellement? S'agit-il alors de transformer, à l'intérieur de l'OTAN, une structure militaire en structure politique, avec un pouvoir décisionnel et donc une forme de gouvernance? J'ai entendu M. Van der Maelen parler de substitut au Conseil de sécurité avec une zone plus limitée. Je pense qu'il est important de pouvoir répondre à ce type d'interrogations. J'ai bien entendu la position du gouvernement mais je crois qu'il y a, ailleurs, des velléités de transformation plus radicale.

Il est bien de parler d'une structure défensive, mais où s'arrête la défense dans le nouveau concept du terrorisme et donc d'une modification de la définition de l'ennemi? Jusqu'où va-t-on? Jusqu'où va-t-on de manière préventive? Ces éléments paraissent tout à fait fondamentaux. Là encore, soit l'OTAN est une structure de nature de défense, de nature militaire, soit l'OTAN veut se donner un rôle politique. Cela veut alors dire que ses missions ne sont pas déterminées par des instances politiques. Si c'est cela que l'on veut, et je répète que c'est cela que l'on entend dans une série d'interventions, on ne peut évidemment pas marquer son accord!

Lors des réunions des assemblées parlementaires, il n'est question que de l'élargissement. On a cité tout à l'heure la Géorgie, l'Ukraine. On évoque la Biélorussie, non pas dans sa configuration actuelle mais en invitant très largement l'opposition biélorusse dans l'assemblée parlementaire. Effectivement, la problématique de l'élargissement se pose et ce, de manière régulière. Les décisions ne sont pas prises, mais il n'empêche que ces objectifs paraissent clairement affirmés. Il n'y aurait pas d'objection fondamentale à cet élargissement à partir du moment où, comme c'était peut-être le cas avant l'élargissement de l'Union européenne, la fidélité transatlantique ou atlantiste risquerait de se trouver parfois en opposition avec une forme de fidélité européenne, en raison des contradictions existantes qui se sont manifestées à certains moments. Les moments les plus manifestes, même si l'Union européenne n'était pas unanime, c'était à l'occasion de la guerre en Irak.

En ce qui concerne le budget, j'entends parler d'augmentation budgétaire. Selon moi, la remarque selon laquelle il faudrait augmenter les budgets avant d'augmenter l'intégration des politiques de défense, et des structures de défense, c'est peut-être une invitation à dépenser sans avoir pris en compte le premier problème, en tout cas au niveau de l'Union européenne, à savoir mener une politique intégrée de défense, ce qui devrait peut-être engendrer des économies d'échelle et renforcer, dans une structure à deux piliers, le pilier européen.

En effet, si l'on veut considérer qu'il y a deux piliers dans l'OTAN, on ne peut considérer que c'est une démarche fusionnelle qui doit être mise en avant mais, au contraire, une démarche d'identification des deux piliers de l'Alliance atlantique en même temps qu'une intégration la plus importante possible, dans le respect des politiques qui sont menées par ces deux piliers et sans considérer que l'un d'eux doit être soumis à la volonté de l'autre, ce qui est à un moment donné, reconnaissons-le, la volonté manifestée par un de ces deux piliers. Bien entendu, les choses changent en fonction de la nature des administrations américaines, mais il faudra quand même reconnaître que la détermination des États-Unis d'imposer sa volonté, une forme de gouvernance dont elle aurait le leadership tant sur le plan militaire que sur le plan politique est une réalité.

Un mot sur la reconstruction, car il importe d'en

parler puisqu'elle est très souvent invoquée.

Je n'imagine pas que les politiques de reconstruction puissent être établies en fonction de critères différents des critères souhaités sur un plan strictement militaire. Des politiques de reconstruction devraient aussi être déterminées par des décisions d'organismes internationaux, donc des Nations unies.

En effet, une intervention sur le plan de la défense nécessite un mandat. Les politiques de reconstruction nécessitent également un mandat. J'ai entendu dire "si possible, en principe, le mandat des Nations unies". Soyons clairs à cet égard: les Nations unies doivent décider de la légitimité. Hors défense stricte des pays de l'Alliance, il est légitime d'exiger une décision des Nations unies.

Un dernier mot sur le budget.

01.12 Karel De Gucht, ministre: Je reviens sur une de vos phrases. Vous trouvez qu'il n'aurait pas fallu intervenir au Kosovo?

01.13 Philippe Mahoux (PS): Il peut y avoir des exceptions. En principe, pour le Kosovo, toutes les démarches sur le plan politique ont-elles été menées avant l'obtention du mandat autorisant une intervention dans les règles du droit international? C'est de cette manière qu'il convient de poser le problème.

Mon dernier point est donc relatif au budget.

Il est vrai qu'une extension d'une gestion commune du budget risque de nous entraîner dans des opérations que nous n'aurions pas acceptées. Cela constitue une dérive inacceptable.

Monsieur le président, l'Alliance est constituée de deux piliers. Ces deux piliers doivent pouvoir exister; pour ce faire, une reconnaissance mutuelle est indispensable.

Sur le plan européen, les choses ne sont pas simples. En effet, une politique de défense intégrée demande d'augmenter une forme d'indépendance de l'Union européenne dans le pilier. Ce n'est pas simple, mais il convient pourtant d'y travailler.

Il s'agit d'analyser correctement la situation et de savoir si la structuration au niveau de l'OTAN est compatible avec le développement d'un pilier européen. On semble dire que oui, mais je pense

qu'une analyse plus fouillée est nécessaire.

Finalement, je dois rappeler que le droit international a été créé pour être respecté et non pour être transgressé, à quelque niveau que ce soit. Les Nations unies sont dépositaires de ce droit international et c'est donc à travers les Nations unies que l'action de l'OTAN doit pouvoir se manifester.

01.14 Stef Goris (VLD): Mijnheer de voorzitter, ook vanuit de VLD-fractie verwelkomen wij dit debat over de NAVO, een belangrijke organisatie in transformatie. De NAVO, die toch vijftig jaar vrede en veiligheid heeft gewaarborgd in dit land en in West-Europa, is gegeven de omstandigheid dat heel de wereld de voorbije decennia enorm is gewijzigd, uiteraard aan transformatie toe.

Na de val van de Berlijnse Muur vroegen wij ons ook af tegen wie wij ons moesten gaan verdedigen, tegen wie wij ons moesten richten en hoe we onze veiligheid verder moesten organiseren. We werden natuurlijk snel wakker geschut op 11 september, met de aanvallen op New-York en Washington. Wij weten dat terrorisme de grote uitdaging is, het nieuwe gevaar van vandaag.

Andere veranderingen vonden ook plaats: de algemene globalisering, economie, media, de NGO's, maar ook nieuwe complexe problemen zoals milieuvuiling, grotere migraties en uiteraard ook het energieprobleem, wat wij de voorbije maanden hebben vastgesteld.

Collega's, in heel deze wijziging moeten wij ons inderdaad afvragen waar wij met de NAVO naartoe moeten. Hoe moeten wij met die spanningen omgaan? Daarin past volgens mij ook de Top van Riga, maar eerst en vooral de NAVO-raad die overmorgen samenkomt in Brussel. Met elkaar spreken en naar elkaar luisteren, wat wij hier vandaag doen, is een eerste belangrijk punt. Dat geldt ook voor de NAVO. Ik meen, zoals de minister van Buitenlandse Zaken al aanhaalde, dat de Gymnich die de premier lanceerde in 2005 en die ondertussen ook door ons land werd voorgezeten, een eerste goede aanpak is waarbij de ministers van Buitenlandse Zaken van de EU en van de NAVO samen gaan zitten om zich te beraden over de richting waarin de zaken moeten evolueren.

Terwijl collega Van der Maelen al de Top van Riga aanhaalde, met de verschillende punten, wil ik even nagaan waarover overmorgen in Brussel op de NAVO-raad naar alle waarschijnlijkheid zal

gedebatteerd worden.

Het eerste punt dat daar, naar mijn inschatting, aan de orde zal komen, is de inzetbaarheid van troepen. Alle lidstaten van de NAVO – niet alleen België – kampen met een probleem van inzetbaarheid van troepen. Op papier beschikt de NAVO over 1,4 miljoen militairen. Dat is gigantisch veel, maar anderzijds hebben wij toch problemen om de NRF op zijn plaats te houden. De NATO Response Force, NRF of snel inzetbare eenheid, beschikt over 20.000 tot 25.000 militairen. We zijn vanaf juli van dit jaar aan de zevende editie toe. Dankzij een belangrijke geste van de Verenigde Staten zullen we bij machte zijn om opnieuw aan dit getal te komen. We zijn blijkbaar niet in staat met alle andere partners om daaraan invulling te geven. Binnenkort komen NRF 8, 9, 10 en 11 ter sprake. De vraag rijst hoe we die verder zullen invullen. Dat zal volgens mij zeker aan de orde komen.

Daarbij richtik mij meteen tot de minister van Landsverdediging, de heer Flahaut, om hem andermaal aan te manen de wijzigingen en plannen die wij hebben besproken, onverkort verder uit te voeren. Ik verwijs naar het gemengd loopbaanconcept en de verjonging van onze strijdmacht om aan onze internationale verplichtingen te kunnen voldoen.

Het is een probleem dat niet alleen België treft, maar ook de andere lidstaten van de NAVO karakteriseert.

Collega Van der Maelen haalde reeds aan dat ook de vraag om een financiële tegemoetkoming aan de orde zal zijn, in eerste instantie waarschijnlijk voor het strategische luchttransport, de strategic air lift en ook de sea lift. De NAVO heeft in haar geheel problemen om daarin bijkomend te voorzien.

Ik kom nu bij de common funding en nuanceer dat, in die zin dat deze niet nieuw is, maar eigenlijk reeds bestaat. Nu al betalen alle NAVO-lidstaten pro rata de burden sharing en de fair share, voor België gewoonlijk 2,5% tot 3%. Wij betalen nu al dingen als de infrastructuur in Kabul en nog andere zaken die door de NAVO worden beheerd en waarvoor ook in gemeenschappelijke fondsen worden voorzien.

De positie van de regering lijkt mij de juiste: wij moeten erover waken, wanneer de common funding opnieuw op tafel komt, dat er voldoende garanties en omkadering zijn en wij weten waarheen wij gaan. Ik deel de mening van collega

Van der Maelen waar hij stelt dat goede afspraken goede vrienden maken. Laten we uitgaan van het principe dat we niet a priori tegen common funding zijn, vermits het principe vandaag ook al bestaat. Laten we wel waakzaam zijn en goede afspraken maken om goede vrienden te blijven. Tot daar kort over de common funding.

Ook de verschillende casussen of plaatsen waar de NAVO vandaag actief is, zullen aan bod komen. Afghanistan komt ongetwijfeld aan bod en men zal vragen dat België en de andere daar aanwezige lidstaten onverkort aanwezig zullen blijven, omdat onze aanwezigheid daar van belang is. Kosovo zal zeker ook aan bod komen. De vraag zal zich stellen of wij daar kunnen blijven. Het politieke debat moeten we, zoals juist gezegd, verder afwachten. Er was echter sprake van dat de Europese Unie de job van de NAVO zou kunnen overnemen. Mij lijkt dat prematuur en vandaag nog niet aan de orde: ook tijdens de overgangperiode zullen wij daar onder de NAVO-vlag aanwezig moeten blijven.

Er is ook de vorming van politie-eenheden en dergelijke voor ondersteuning van de regering in Irak. Ook daarover zullen vragen worden gesteld in welke mate lidstaten daar verder aan mee willen werken. Het probleem inzake Darfoer is gekend: het kwam meermaals aan bod in de commissie voor de Buitenlandse Zaken. Zowel de Europese Unie met de EVDB als de NAVO opereren daar samen, maar niet altijd in de beste omstandigheden. Ook dit verdient een debat.

Naar mijn gevoel zal zeker ook de vraag van, onder andere, Oekraïne, Georgië en andere kandidaat-lidstaten aan bod komen. Ik wil daarbij onderscheid maken tussen de drie landen van de westelijke Balkan die aanspraak maken op lidmaatschap en landen uit de Kaukasus of een land als Oekraïne. Ik heb die landen meermaals bezocht en mijn inschatting is dat het nog te vroeg en te prematuur is om daarmee lichtzinnig om te gaan.

Ik meen dat die landen nog niet voldoende politieke stabiliteit vertonen om zo'n belangrijke stap te zetten. Mogen of kunnen wij daar al op die manier mee omgaan? Wij moeten er heel voorzichtig mee omgaan. In een land zoals Oekraïne bijvoorbeeld is er een heel nipte meerderheid voor de huidige bestuursmeerderheid – u hebt allemaal die verkiezingen mee gevolgd. De oppositiepartijen en de burgers die zich daarin terugvinden zijn bijvoorbeeld absoluut gekant tegen NAVO-lidmaatschap. Zulke dingen liggen daar dus toch

wel bijzonder gevoelig. Ik wil daarom vragen om daar zeer voorzichtig mee om te gaan, te meer daar wij ook de relatie met Rusland in het achterhoofd moeten houden. De relatie met Rusland is belangrijk, meen ik. Bij de frozen conflicts, waaraan de minister van Buitenlandse Zaken refereerde, heeft Rusland ook een bepaald belang. Het gaat namelijk heel vaak om mensen die Russisch spreken, die Rus zijn of die banden hebben met het vroegere Rusland. Ik denk aan de problemen van Transnistrië en ook aan de rol die Rusland zelf speelt in Nagorno-Karabach, in het probleem tussen Armenië en Azerbeidjan. Dat zijn allemaal zeer gevoelige thema's. De NAVO mag daarbij niet als een olifant in een porseleinwinkel tekeergaan, maar moet dat zeer diplomatisch aanpakken.

Last but not least komt het probleem van de partnerschappen naar voren. Mijnheer Van der Maelen, als het zo zou lopen zoals u verwacht of vreest, dan deel ik uw vrees. Maar ik heb ook aandachtig geluisterd naar de minister van Buitenlandse Zaken, toen hij Jaap de Hoop Scheffer citeerde. Hij stelde dat de NAVO geen globale alliantie wil worden, maar wel een alliantie met globale partners. Ik denk dat het belangrijk is dat wij benadrukken dat de NAVO een bondgenootschap is van bondgenoten en daarnaast partners in gegeven omstandigheden mee laat participeren of vraagt om deel te nemen. Wij zijn vragende partij, zoals de minister al zei, voor een nogal stringente stroomlijning. Op dit ogenblik zijn er heel wat partnerschappen waarmee wij in diverse debatten worden geconfronteerd. Ik denk aan de Euro-Atlantic Partnership Council, het Partnership For Peace, het Individual Partnership Program, het Partnership Work Program, en zo nog vijf of zes andere meer. Ik zal ze niet allemaal opsommen; het is een onontwarbaar kluwen geworden. Ik zou ervoor willen pleiten, als dat overmorgen in Brussel op tafel komt, om terzake alleszins orde op zaken te stellen. Dat wat de agenda van Brussel betreft.

Globaal genomen wil ik voor onze fractie onderstrepen dat wij de mening zijn toegedaan dat de NAVO zich in een drietal richtingen zou moeten ontwikkelen. Dat zal nog aan bod komen, want ik hoop dat dit debat zich zal herhalen, de komende maanden, in de aanloop naar de Top van Riga.

De eerste ontwikkeling is dat wij de NAVO vooral zien als een hecht partnerschap tussen twee pijlers: de Amerikaanse en de Europese pijler.

De uitbouw van een Europees veiligheids- en

defensiebeleid is prioritair en primordiaal. We weten wat er gebeurd is in Frankrijk en Nederland. Het is een gemiste kans want wij hadden ook het Europees buitenlands beleid meer vorm kunnen geven, mocht de Europese grondwet het hebben gehaald. Dat proces is evenwel nog niet ten einde. Alleszins vormen die twee pijlers een principe waar wij absoluut achter staan.

Ten tweede heb ik het net gehad over de partnerschappen en de samenwerking. De NAVO zou zich moeten ontwikkelen of stroomlijnen tot een echt wereldveiligheidsnetwerk. Het gaat hier dus niet over de uitbreiding van de NAVO. Het mag ook niet zo zijn dat het een tweede, kleine VN wordt of een alternatief ervoor. Laat dat duidelijk zijn. Er moet wel een stroomlijning komen van de wildgroei aan partnerschappen waarover ik het juist had. Ik heb er geen probleem mee als landen zoals Australië of Nieuw-Zeeland partners zouden zijn en mee zouden werken aan acties die de NAVO onderneemt, maar nogmaals, dan als partners.

Een derde punt. De NAVO moet naar mijn gevoel ook fungeren als een veiligheidsforum van waaruit de dialoog wordt aangegaan met andere grote regionale organisaties zoals de Afrikaanse Unie, de ASEAN en andere. Ik meen dat we onze verantwoordelijkheid moeten nemen en fungeren als veiligheidsforum.

Ten slotte heb ik ook met veel aandacht geluisterd naar collega Van der Maelen, wat betreft het unilateralisme van de huidige bewoners van het Witte Huis. Welnu, ik denk dat we een onderscheid moeten maken tussen twee verschillende zaken. Dat een aantal – zelfs heel wat – Europeanen de buitenlandse politiek van president Bush niet steunt lijkt mij evident. Ik zelf – ik spreek uit eigen naam – steun die ook niet. Ik ben daar absoluut geen voorstander van. Ik ga ook niet akkoord met zijn manier van unilateraal optreden. Ik deel daarin de mening van collega Van der Maelen. Dat geldt trouwens ook voor andere opmerkingen die hij maakte over ad hoc-coalities, over het heel losjes omgaan met het al dan niet hebben van een VN-mandaat, de pre-emptive strikes, Irak en al die dingen meer.

Laten wij echter de zaken goed van elkaar onderscheiden. Hier gaat het niet over de NAVO. De pre-emptive strike behoort niet tot het concept van de NAVO. Het unilateraal handelen behoort niet tot het concept van de NAVO. Ook het werken zonder VN-mandaat behoort niet of zou zeker niet mogen behoren tot het concept van de NAVO. Ik bedoel dus, laat het aan het Amerikaanse congres

over om het debat te voeren over wat in het Witte Huis gebeurt en over de buitenlandse politiek van de heer Bush. Ik stel trouwens vast dat heel wat van zijn generaals heel wat nogal ongezoeten kritiek hebben, onder andere Anthony Zinni die central commander was van CentCom. Hij had eigenlijk verantwoordelijk moeten zijn om naar Irak te gaan maar zei zelf dat hij daar niet aan meedeed. Hij was trouwens niet de enige die openlijk kritiek had op Donald Rumsfeld. Met andere woorden, het debat is daar ook gaande, het wordt gevoerd. We weten dat heel wat Amerikaanse burgers, ruim de helft, ook niet akkoord gaan met de buitenlandse politiek. Dat debat moeten wij hier echter niet voeren. Het debat dat wij hier moeten voeren gaat over waar wij met de NAVO naartoe willen. Dat zijn volgens mij twee verschillende dingen. Dat wou ik toch even benadrukken.

Ten slotte, mijnheer de voorzitter, kan ik eigenlijk slechts herhalen wat collega Van der Maelen zei.

Zijn conclusie in drie punten deel ik. Ik heb daar heel nauwkeurig naar geluisterd en ik heb ze ook genoteerd.

Eerste punt: goede afspraken maken goede vrienden. Daar ben ik het volledig mee eens. Ik heb het vandaag ook uitvoerig benadrukt. Dat is heel belangrijk!

Tweede punt: respect voor de Europese Unie-inzichten, in die zin dat er wordt voort gewerkt aan de ontwikkeling van een Europees veiligheids- en defensiebeleid. Dat is essentieel! Hopelijk komen wij dan eindelijk tot een gemeenschappelijk buitenlands beleid, want daar ligt natuurlijk het pijnpunt. Het pijnpunt ligt daar, want: een Europees veiligheids- en defensiebeleid is maar de sterke arm van een gemeenschappelijk buitenlands beleid. Hoe kunnen wij, zolang wij het niet eens zijn met de vrienden van over het Kanaal en met onze zuiderburen en anderen over hoe wij dat buitenlands beleid vorm willen geven, het EVDB inzetten? Kortom, er is nog veel werk op de plank.

Derde punt ten slotte - ook heel belangrijk voor ons -: dat de NAVO enkel kan opereren onder VN-mandaat. Ook vanuit onze fractie wil ik die boodschap van harte meegeven aan onze ministers, voor het debat van overmorgen.

01.15 **Jean-Pol Henry (PS):** Monsieur le président, je voudrais rappeler que ce débat a été organisé à la veille du Sommet de Riga à la suite d'une demande des groupes socialistes (PS, sp.a)

de la Chambre. Je me réjouis que nos collègues du Sénat – qui avaient d'ailleurs la même intention – puissent aujourd'hui y participer.

On gagne du temps mais on n'évite pas certaines répétitions.

J'ai eu l'occasion d'écouter mon collègue Mahoux dont je partage les préoccupations; il s'agit d'ailleurs d'un membre de l'assemblée parlementaire de l'OTAN. J'interviens ici au nom de mon collègue, M. Harmegnies, qui a longtemps été membre de cette assemblée, dont il a même présidé la délégation belge pendant des années. Malheureusement, il n'a pu être présent pour des raisons familiales. Je vais donc essayer de résumer son intervention et d'éviter les redites, ce qui n'est pas toujours facile dans ce type de débat. Monsieur le président, si vous me le permettez, je vous ferai parvenir son texte complet.

J'essaierai de rester attaché à deux chapitres importants – Quel rôle demain pour l'OTAN? Quelles missions? – et de formuler, au nom du groupe socialiste, des conclusions générales en la matière.

Quelle OTAN voulons-nous? Comme certains le souhaitent, l'OTAN doit-elle devenir une organisation mondiale de sécurité dotée d'une mission universelle et d'un agenda global? Ou doit-elle garder la défense collective de la zone transatlantique au cœur de ses missions, en assumant des missions autres mais ponctuelles et au cas par cas? Ce sont là bien entendu des tendances opposées qui sous-tendent les négociations et les débats menés lors de chacune des étapes du processus de transformation de l'Alliance.

Je voudrais maintenant effectuer une mise au point quant à nos relations avec nos partenaires américains qui occupent une place centrale au sein de l'organisation, sans oublier d'évoquer les divergences qui opposent Alliés européens et américains depuis la fin de la Guerre froide. Ainsi, si tous les États membres de l'Alliance reconnaissent l'existence de menaces sécuritaires dans le nouveau contexte international, des divergences notoires apparaissent quant à la manière de faire face à ces menaces. Les États-Unis s'estiment engagés dans ce qu'ils appellent une guerre contre le terrorisme et n'hésitent pas, le cas échéant, à recourir à la force de manière unilatérale. L'Union européenne, en tout cas de nombreux pays membres, préfère lutter contre le terrorisme en favorisant autant que possible des moyens autres que militaires.

Soyons clairs: notre groupe ne prône ni un anti-américanisme ni un anti-atlantisme! Bien au contraire, la Belgique doit rester fortement attachée à l'OTAN qu'elle considère comme étant la pierre angulaire de sa défense ainsi que celle de l'Europe. Néanmoins, il faut rappeler à chacun que l'OTAN est une alliance de démocraties; en tant que telle, nous estimons qu'elle doit admettre les divergences de vues qui existent en son sein et en tenir compte.

M. Mahoux ayant développé le problème budgétaire, je développerai deux points.

Quel doit être, dès à présent, le rôle de l'OTAN?

Pour nous, il est essentiel que le rôle de l'OTAN soit défini dans le respect du Traité de l'Atlantique Nord. Ces dernières années, on observe deux tendances qui éloignent l'OTAN du rôle adopté par l'organisateur de son traité fondateur. Il est vrai que le contexte et la scène internationale ont changé et qu'il faut s'adapter. Cependant, depuis l'adoption du nouveau contexte stratégique en 1999, et ensuite après les attentats de 2001, c'est la stabilité en dehors du territoire de la zone transatlantique qui justifie notamment les interventions dites "out of area", qui sont devenues progressivement le principal objectif de l'Alliance rénovée. Voici ma première constatation.

Ma deuxième constatation, dont certains collègues ont parlé, est la suivante: le nouveau concept stratégique est indissociable de la décision d'élargir l'OTAN aux anciens pays du bloc de l'Est et de développer des partenariats dans le Caucase et en Asie. En ouvrant l'OTAN à ce type de pays renforce-t-on son efficacité? Protège-t-on des démocraties? Ces pays-là sont-ils menacés directement? J'ai plutôt l'impression que cette stratégie de coopération de l'OTAN en Asie centrale correspond surtout à une stratégie commerciale, dont l'objectif est d'exploiter et d'acheminer du gaz et du pétrole de la région, déclarée d'ailleurs zone d'intérêt stratégique par Washington.

Dans un contexte diplomatique global, on constate également combien la Russie a des craintes en cette matière; elle considère quasiment l'OTAN comme un organe politique, qui tend à l'isoler de plus en plus, et non plus comme un organe de défense. Les exemples ne manquent pas pour illustrer la volonté américaine qui considère l'Alliance comme un instrument de préservation de la capacité de contrôle des États-Unis sur l'Europe et comme un instrument leur permettant

d'accroître ses capacités de contrôle sur d'autres territoires.

Pour nous, il est essentiel que l'Alliance reste une organisation de défense collective et qu'elle ne devienne pas une organisation de sécurité collective. La défense, c'est l'OTAN et la sécurité, c'est l'ONU, dont il faut renforcer plus particulièrement le Conseil de sécurité.

Le succès de l'OTAN passera inévitablement par une révision de son équilibre interne. Nous sommes plusieurs, dans cette assemblée, à travailler dans des assemblées internationales – que ce soit l'UEO ou le Conseil de l'Europe – et à penser que c'est en renforçant la politique de défense et de sécurité en Europe que nous trouverons un meilleur équilibre dans nos relations avec les États-Unis et que nous aurons ainsi un meilleur partenariat pour mieux définir, ensemble, quel sera le rôle de l'OTAN, demain.

Quelles sont les missions de l'OTAN? Comme je vous l'ai dit, la principale mission de l'Alliance doit rester la défense collective, conformément à l'article 5 du Traité de l'Atlantique Nord. De manière plus générale, les missions de l'OTAN doivent être d'ordre militaire. L'Alliance n'a pas de vocation à mener – comme c'est actuellement la tendance – des opérations humanitaires ou de reconstruction dans des pays touchés. A ce niveau, il peut y avoir une confusion dans les rôles. Si une intervention militaire peut encore, de temps à autres, se justifier et interrompre la violence sur le terrain, il est évident que si, par la suite, c'est encore l'armée qui s'occupe de la reconstruction et du chapitre humanitaire, cela pourrait créer une confusion dans les rôles et susciter une réaction des populations touchées vis-à-vis de cette organisation militaire.

J'ajouterai que, faire de l'humanitaire, cela pose des problèmes de logistique énormes, que cela coûte considérablement en hommes et en argent, alors que cet argent pourrait être utilisé plus efficacement ailleurs. Alors une défense militaire ou mais pas d'humanitaire: je ne crois pas que ce soit le rôle de l'OTAN.

Enfin, contre le terrorisme, beaucoup en Europe prônent une approche multidimensionnelle qui ne pourrait pas se faire au sein de l'Alliance. Avant d'arriver à des opérations militaires qui ne doivent être que l'ultime recours et qui ne doivent avoir lieu que sous l'égide de l'ONU, il y a d'autres procédures comme des solutions policières ou judiciaires, le partage du Renseignement qu'il convient de renforcer ou le mandat d'arrêt

européen. La prévention est également très importante. L'Europe donne l'exemple en la matière puisqu'elle est le premier contributeur mondial à l'aide au développement.

Le financement, M. Mahoux en a parlé.

Je finirai donc par les conclusions de mon groupe en la matière, en six points – mais je serai bref, monsieur le président. Premièrement, chaque opération menée par l'Alliance doit être conforme au droit international et en particulier à la Charte des Nations unies. Deuxièmement, user de la force ne peut se faire qu'en dernier recours. Troisièmement, l'OTAN est une organisation militaire et n'a pas vocation à mener des opérations civiles. Quatrièmement, la lutte contre le terrorisme, si elle demeure nécessaire, doit s'inscrire dans une perspective multidimensionnelle. Cinquièmement, la contribution financière de la Belgique à l'OTAN ne doit pas être augmentée. Sixièmement, les décisions prises par l'Alliance ne doivent pas hypothéquer le développement d'une politique étrangère et de sécurité autonome de l'Union européenne.

01.16 Geert Lambert (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, heren ministers, net zoals collega Henry zei, zal ik proberen niet te herhalen wat reeds gezegd is, hoewel dat bijzonder moeilijk is in dergelijke debatten.

Het verheugt mij dat wij dit debat vandaag kunnen houden. Wij staan eens te meer voor bijzonder belangrijke internationale vergaderingen, waarbij beslissingen genomen moeten worden die richtinggevend zijn voor onze geopolitieke situatie. Minister Flahaut sprak daarnet over een vergadering waarin enkele uurtjes vrijgemaakt zullen worden om over deze materie uitgebreid verder te debatteren. Het is bijzonder jammer en pijnlijk – dat is mijn eerste bedenking – dat wij in dit debat geconfronteerd worden met een situatie waarin zeer diepgaande en verregaande beslissingen genomen zouden worden in een organisatie, de NAVO, die uiteindelijk een compleet andere rol zou beginnen krijgen dan de rol waarvoor ze opgericht werd. Het is een vaststelling.

Het moet mij van het hart dat wij er, in de internationale context, niet in slagen om een internationale instelling globaal in vraag te stellen. Het zal wel vloeken in de kerk zijn. Wij richten echter links en rechts internationale organen op, maar het in vraag stellen van internationale instellingen, op een ogenblik dat een deel van de

oorspronkelijke reden voor hun oprichting misschien wel voorbijgegaan is, durven wij niet aan. Wij houden ze dan maar, in de hoop dat het misschien nog wat carrièreperspectieven kan geven voor bepaalde mensen. Ik betreur dit bijzonder. Ik betreur het te meer, daar wij ons vandaag in een situatie bevinden waarin twee andere – voor mij niet onbelangrijke – internationale instellingen in volle crisis zijn.

De Europese Unie beleeft een bijzonder diepgaande crisis. Gelukkig houden wij hier ook af en toe eens debat over de vraag hoe wij hieruit moeten geraken. De referenda in Frankrijk en Nederland hebben aangetoond dat de bevolking een stuk afwijzend staat – ik meen niet afwijzend tegenover de Europese Unie – ten opzichte van een evolutie in de Europese Unie. Ik ben er rotsvast van overtuigd dat wij de Europese Unie op het goede spoor zouden kunnen krijgen, wanneer wij teruggrijpen naar de oorspronkelijke ideeën van de Unie – ik verwijs naar de Europese Gemeenschap destijds – en de bedoeling om in feite een vredesinstelling te zijn. Ik blijf bij die overtuiging. Ik weet dat u het daarmee niet 100 procent eens bent. Als wij op die lijn zouden kunnen blijven, dan kunnen wij de Unie wel opnieuw in een dialoog met de bevolking krijgen.

De tweede instelling in volle crisis is de Verenigde Naties. Ook in de besprekingen over de hervormingen geraken wij er niet uit: hoe moeten wij omgaan met de nieuwe situaties die zich in de wereld hebben aangediend?

Wat het debat over de NAVO betreft, wil ik onmiddellijk zeggen dat de droom die sommigen hebben om van de NAVO een echt politiek bondgenootschap te maken, voor mij een brug te ver lijkt. Men kan dat weliswaar verpakken onder de vorm van allerlei partnerschappen, maar dat leidt uiteindelijk tot een wereldpolitiek die men gaat versnipperen en versnijden in de hoop tot een redelijke unilaterale benadering van deze politiek te komen. Dat lijkt mij echt geen goede optie. Dat lijkt mij echt niet de weg die wij moeten inslaan.

Op zich zou ik wel de optie van een werelddefensiebondgenootschap kunnen verdedigen. Dat zou een goede vorm kunnen zijn als dat onder de vleugels van een sterke VN zou kunnen bestaan. Ik maak mij terzake echter geen illusies. Ik stel immers vast dat de Europese Unie er vandaag nog niet in slaagt om daarin grote stappen voorwaarts te zetten.

Daarom ben ik ook een beetje terughoudend. Ik

begrijp dat wij vandaag nog in NAVO-verband opereren en dat wij daarin nog steeds een defensiepoot willen vinden, maar – vandaar mijn opmerking over het politieke forum dat sommigen van de NAVO hopen te kunnen maken – zolang wij in de Europese Unie niet daadwerkelijk tot een Europese veiligheids- en defensiepolitiek en een buitenlandse politiek kunnen komen, zouden wij dit niet op een ander niveau moeten spelen en niet in NAVO-verband.

Daarbij komt nog het element van de financiering. Het werd al een aantal keer aangehaald. Ik wil ook niet herhalen wat de heer Van der Maelen heeft gezegd. In een debat over de financiering vind ik dat wij er vooral moeten over waken dat wij niet in een voogdij situatie terecht komen. Wij mogen onszelf niet onder voogdij van de NAVO plaatsen waardoor wij zelf geen heer en meester meer over ons eigen budget zijn en wij zelf geen controle meer kunnen hebben over de bedragen die wij wensen te spenderen aan Defensie. Ik vrees dat, als wij gaan naar een politiek van een gemeenschappelijke financiering – voor zover sommigen dit zouden wensen -, zulks niet de weg is die ik wil bewandelen, wel wetend dat er op Europees niveau vanzelfsprekend samenwerkingsverbanden moeten zijn waaruit wij financieel ten volle de consequenties moeten kunnen trekken.

De heer Van der Maelen had het er reeds over. Ik weet en ik betreur dat dit niet op de agenda in Riga staat, maar ik wil ook het debat over de kernwapens niet uit de weg gaan. Ik vind dat wij dat zelf ook moeten durven openen. Jaren geleden werd geopteerd – ik was daarvan nooit een partizaan – om een politiek te voeren waarbij wij kernwapens op ons eigen grondgebied hebben geplaatst. Wij hebben gezegd dat wij deze politiek in Europa zouden voeren vanuit de visie dat wij ons moesten bewapenen tegen de vijand achter het IJzeren Gordijn.

Wij zitten in een compleet andere constellatie, maar blijkbaar durven wij het niet ten volle aan om het debat te voeren in welke mate wij die rol van de kernwapens vandaag de dag nog op ons moeten nemen, in welke mate wij de rol van de kernwapens hier in West-Europa nog moeten laten bestaan, wetende dat, zeker vanuit de VS-politiek gezien, deze wapens thans niet meer gericht moeten zijn op wat vroeger het Oostblok was, maar evenzeer inzetbaar moeten kunnen zijn in de richting van regio's die nu reeds bijzonder ontvlambaar zijn en waarbij wij, gelukkig, met ons land een positie hebben ingenomen waarbij wij niet militair wensen te interveniëren.

Daarom wil ik hier ook vragen dat wij dit debat durven aanzwengelen en dat wij durven om zaken in vraag te stellen. Ik sluit hiermee af. Het is ook hetgeen waarmee ik begonnen ben. Wij mogen in de internationale politiek toch niet te vaak de positie innemen van het *acquis communautaire* – al gaat het woord “*communautaire*” in dit geval niet op. Wij mogen geen politiek voeren ervan uitgaande dat wat wij ooit gerealiseerd hebben, zullen moeten blijven realiseren.

Vanuit die bekommernis dring ik er bijzonder op aan dat onze regering op de top van Riga terughoudend zou zijn omtrent de voorstellen die op tafel liggen. Ik ben immers echt bang voor elke stap die men wenst te zetten, met de beste verbloemingen van woorden die men dan wel zal vinden om te spreken over die *partnerships*. Het is niet omdat men *peace* in het woord zet dat het steeds vredelievend bedoeld is, terwijl men veeleer andere bedoelingen en strategieën achter zich houdt. Ik hoop dat wij toch niet een politiek zouden voeren waarbij wij, denkend dat wij een stap vooruit zetten, uiteindelijk ons zelf meer en meer zouden binden. Nogmaals, ik hoop dat wij onszelf niet onder een voogdij zouden plaatsen waar wij helemaal niet onder willen staan.

01.17 **Patrik Vankrunkelsven** (VLD): Mijnheer de voorzitter, na de soms lange uiteenzettingen wil ik eigenlijk gewoon twee punten van casuïstiek aanhalen die wat ondersteuning bieden aan een aantal dingen dat gezegd is.

Vooreerst, inzake Afghanistan heeft de heer Van der Maelen daarstraks gewezen op het grote verschil in aanpak tussen de Verenigde Staten enerzijds, die een strikt militaire aanpak verkiezen, en anderzijds, de meer Europese visie op *peacekeeping*. Toevallig heb ik vanuit mijn gemeentelijk mandaat nogal wat contacten met een verantwoordelijke die voor de karabiniersgrenadiers volop bezig is zijn manschappen op te leiden en ze klaar te stomen om een opdracht in Kaboel te gaan vervullen, een opdracht waaraan zij ondanks de problemen met een grote bereidheid en gedrevenheid willen participeren.

Wat ik eigenlijk wil zeggen is dat bij zijn verkenning op het terrein deze militair – want ik spreek over een militair – verholgen was over de manier waarop de Amerikanen die opdrachten in de hoofdstad Kaboel vervullen. Letterlijk zei hij mij dat de enige vorm van communicatie tussen de militairen en de bevolking erin bestaat dat de uitlaatgassen van hun wagens worden verspreid over de stad en dat zij de voorbijgangers hun

giftige stoffen laten inademen. Kortom, er is zelfs geen enkele poging vanuit de militaire aanwezigheid om begrip te hebben voor, en contact te hebben met, de lokale bevolking.

Ik meen dat de Europese benadering en zeker ook de Belgische benadering aangeeft – onze troepen hebben dat op verschillende plaatsen in de wereld trouwens al aangetoond – dat wij dat soort peacekeeping anders willen en ook anders aanpakken. Mijn vraag, aan de minister van Defensie in de eerste plaats, is dan, als wij spreken over dergelijke aanwezigheid van NAVO-troepen in bepaalde landen, dat het niet alleen zou gaan over het feit dat zij er zijn maar ook over hoe zij er zijn. Ik vind – niet alleen omdat wij toevallig ergens al of niet een opdracht hebben, of andere Europese landen, of zoals het geval van Irak nog andere landen – dat er toch een eenheid van aanpak zou moeten zijn die wat afstand neemt van een strikt militaire manier van aanpakken. Ik meen dat wat Afghanistan betreft, dat een aantal jaren geleden een goed verhaal leek, dat verhaal nu zienderogen bergaf gaat en dat wij, als wij niet oppassen, daar ook in Iraakse toestanden kunnen terecht komen. Ik meen dat wij toch wel een groot belang moeten hechten aan de methoden die daar worden gebruikt.

Een tweede casuïstiek is al even aangehaald. Het gaat over kernwapens. Wanneer ik tussenbeide kom over de NAVO kan ik daar moeilijk aan voorbijgaan. Wij zitten in diezelfde contreien met de crisis inzake Iran. Wij kennen allemaal de situatie en de kwestie van de verrijking van uranium of niet. De grond waarop wij Iran verhinderen om dat te doen is het NPT, het non-proliferatieverdrag, dat wij allen hebben ondertekend.

Dat is evident. In het non-proliferatieverdrag staat ook een opdracht voor de kernwapenstaten, met name om het arsenaal of het aantal kernwapens af te bouwen. Internationaal gezien spreek ik dan over de verhouding tussen de Westerse wereld in het algemeen, binnenkort de NAVO-wereld als we zo verder gaan, en de niet-NAVO-wereld die toch bedenkingen heeft bij de manier waarop een aantal internationale verdragen wordt toegepast. De geloofwaardigheid in de instellingen, vooral de Verenigde Naties, gaat dan ook achteruit.

Ik denk dat wij in dit conflict moeilijk kunnen optreden als wij niet ook langs onze zijde van het verdrag een duit in het zakje doen en werk maken van onze engagementen. Ik denk dat wij als kleine Belgische Staat daarin een opdracht hebben en dat is een concrete vraag aan onze ministers. Met

een aantal parlementsleden hebben wij een onderhoud gehad met de heer de Hoop Scheffer. Hij zegt dat wat betreft de aanwezigheid van Amerikaanse kernwapens op ons grondgebied alles bespreekbaar is: er is geen enkel NAVO-veto tegen een bespreking dienaangaande. Het initiatief moet echter wel komen van een van de NAVO-lidstaten. Het kan niet komen van de NAVO in haar geheel.

Ik spreek hier als parlements lid van een land waar twee parlementaire assemblees een heel duidelijke resolutie hebben aanvaard die helemaal niet agressief is en die gewoon vraagt dat onze vertegenwoordiger binnen de NAVO die aanwezigheid van kernwapens zou aankaarten. Zowel voor het overleg in Brussel als later het herfstdebat in Riga – ik hoop dat dit langer dan een paar uur zal duren – denk ik dat dit land zijn vertegenwoordigers kan vragen werk te maken van de resolutie die quasi unaniem werd goedgekeurd in de twee parlementaire assemblees.

01.18 Pierre Galand (PS): Monsieur le président, messieurs les ministres, je voudrais intervenir sur plusieurs points.

Voilà dix jours, l'ONU a adopté la "peace building commission" qui fait partie de ces piliers de reconversion de l'ONU, telle qu'elle a été suggérée par le Secrétaire général et adoptée par l'Assemblée générale du millénaire.

Je voudrais savoir comment, pour notre pays qui se déclare en faveur du multilatéralisme, s'articule le travail de sécurité au sein de l'ONU, au sein de l'Union européenne en particulier, en tant que vision politique européenne, puis en tant qu'instrument de paix au sein de l'OTAN. Je les inscris bien dans cet ordre.

Mon deuxième point se rapporte au fait qu'aujourd'hui, l'OTAN semble, comme communiqué par l'ambassadeur Struye en commission des Affaires étrangères du Sénat, viser la stabilité hors zone. Concrètement, cela implique-t-il une modification de l'article 5 de l'OTAN ou non? Comment, dans ce cadre des stratégies d'extension hors zone, se pratiquent la concertation et le consensus entre les différents partenaires, censés se baser sur des principes politiques communs en cette matière?

J'ai un troisième point: comme M. de Donnea plaidait pour une augmentation du budget, il m'avait semblé que le concept européen de défense, tel que décidé et défini à Nice en 2000,

devrait donner, selon moi, une opportunité de rationaliser les dépenses et, compte tenu des moyens existants grâce à une intégration des moyens de défense et de recherche, permettre de réaliser des économies d'échelle dans notre manière de voir la défense européenne et sa participation en tant que deuxième pilier de l'OTAN.

En outre, en ce qui concerne l'humanitaire, il conviendrait de définir ce dont on parle quand on évoque cette matière. On souhaite que l'OTAN ne se mêle pas d'humanitaire, et moi non plus, mais le "peace keeping" participe pourtant aussi de l'action humanitaire. Là, il s'agit de se rendre compte que nous avons convenu ensemble que le danger principal d'insécurité pour la planète, aujourd'hui – comme convenu à l'ONU –, était la pauvreté et le sous-développement dans le monde. Nous ne pouvons donc pas simplement faire le choix de barrer l'humanitaire dans le cadre du "peace keeping".

Enfin, je joins ma voix à celles ou ceux qui ont parlé, au sp.a ou au VLD, de la question des armes nucléaires stationnées en Belgique. En effet, monsieur le ministre des Affaires étrangères, vous avez clairement fait référence à la déclaration gouvernementale à ce sujet et vous avez dit avec raison: "en principe, sous mandat de l'ONU". C'est bien noté dans la déclaration gouvernementale. Mais il y est aussi signalé qu'au sein de l'OTAN, la Belgique participera à la diminution de l'armement nucléaire; que l'OTAN peut y contribuer non seulement pour les armes stationnées dans les pays entrés dans l'OTAN, mais aussi en poursuivant le démantèlement de l'arsenal nucléaire dans les actuels États membres de l'OTAN.

Sur ce point également, je plaiderai pour que la Belgique prenne position et se prépare à en discuter lors du Sommet de Riga.

01.19 Theo Kelchtermans (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik zal de zaken die tot het huidige debat hebben geleid, niet herhalen. Trouwens, een deel ervan werd door onze collega, mevrouw Nathalie Muylle, uitdrukkelijk verwoord.

Wel wil ik even aantonen dat er niet veel nieuws onder de zon is. Ik las enkele teksten en studies over de manier waarop de NATO in 1949 is ontstaan, kort nadat de UNO ter vervanging van de Volkerenbond haar ontstaan heeft gekend. Toen werd gezegd dat een belangrijk item in de hele discussie datgene was wat ook vandaag nog voorligt, namelijk de spanning tussen de regionale

organisatie en de internationale organisatie, die vanuit een internationale visie en internationale opdrachten de regionale organisatie zou moeten sturen of die de regionale organisatie zou moeten onderwerpen aan een aantal, voorafgaande voorwaarden die door de internationale organisatie werden vastgelegd.

Dat is nog altijd zo gebleven. In de periode van de Koude Oorlog is dat echter nooit pertinent geweest, omdat het probleem nauwelijks aan bod kwam. Het is pas vanaf de jaren negentig dat het probleem volop opdook en buiten het traditionele gebied zijn intrede deed. Daaruit volgde dan ten volle de discussie over de manier waarop de spanning kan worden gelegitimeerd. Dat heeft zich nog eens, zij het in omgekeerde richting, herhaald tijdens de Irak-periode.

Artikel 5 werd toen door de meesten van ons voor de eerste keer in al zijn volheid ontdekt. Dat artikel bepaalt dat, wanneer een van de leden wordt aangevallen of in zijn veiligheid bedreigd, er onmiddellijk collegialiteit en loyauteit moet zijn en de leden dus moeten ingrijpen. Ook dat artikel krijgt in laatstgenoemde context een bredere invulling. Immers, terwijl in het verleden alles in het geografische werd gesitueerd, wordt de preemptive strike nu heel uitdrukkelijk steeds meer onder de verantwoordelijkheid van artikel 5 gebracht.

Er wordt gesteld dat, wanneer er een onveiligheid is, ongeacht vanwaar ze afkomstig is, de onveiligheid het recht geeft om onmiddellijk op te treden. Dat is natuurlijk een enorme verbreding van de actieradius van een regionale organisatie.

De vraag is dus wie dat uiteindelijk legitimeert. Ik herhaal dat het probleem ook een punt van discussie was bij de oprichting van de NATO, dat altijd mistig is gebleven – zo lees ik –, maar dat op vandaag heel scherp wordt gesteld.

Het was interessant om, naar aanleiding van het huidige debat, een korte toespraak van de heer de Hoop-Scheffer te lezen. Tegelijkertijd las ik ook een ander artikel, dat aansloot bij het probleem dat vandaag aan bod komt en waarin ik heel duidelijk delen herken uit een aantal uiteenzettingen die werden gegeven over ons Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen. De heer Rik Coolsaet – de verwijzing naar zijn naam moet een aantal onder ons vertrouwen geven – beaamt dat op voornoemde wijze het nieuwe veiligheidsconcept binnen Europa wordt gezien.

De heer de Hoop-Scheffer heeft het over de transformatie, zoals ze op de Top van Praag op de agenda werd gezet. Hij vindt dat een op die manier getransformeerde NATO een aantal dimensies zou moeten hebben. Hij noemt vijf dimensies.

Hij heeft het over een duidelijke, intellectuele dimensie. Voor hem moet er een duidelijke visie en missie zijn. Het optreden moet goed gedefinieerd zijn, zodat er geen misverstanden kunnen zijn.

Er moet ook een duidelijke, militaire dimensie zijn. Ik sluit aan bij hetgeen collega de Donnea heeft gezegd, met name dat men niet voortdurend moet achteruitgaan voor het militaire. Wie Grieks-Latijnse humaniora heeft gevolgd, weet dat een van de eerste spreuken die werd aangeleerd, *civis pacem parabelum rectum** was. Wie vrede wil, moet zorgen dat hij een stok achter de deur heeft voor degenen die een aantal zaken niet respecteren.

(...): (...)

01.20 Theo Kelchtermans (CD&V): Dat is niet meer voor iedereen een stok achter de deur.

De Hoop Scheffer zegt ook heel uitdrukkelijk dat men die militaire dimensie niet moet verstoppen. Het humanitaire aspect is goed verkoopbaar en heel sympathiek. Ik zeg dat ook tegen de militairen wanneer ik ergens kom. Er zijn nogal wat militairen in mijn provincie. Als ik het imago van de militairen vergelijk met dat van vijftien jaar geleden, toen vroeg men zich af wat die mannen daar deden. Dat imago is nu opgewaardeerd. Ze zijn enorm relevant geworden, ook in onze samenleving. Dat heeft daarmee voor een deel te maken. Zij voeren heel wat humanitaire taken uit, maar men mag niet vergeten dat zij in de eerste plaats militairen zijn. We moeten dat ook zo houden in het Defensiegenootschap dat de NAVO is.

Een derde dimensie die de Hoop Scheffer noemt, is de institutionele. Er moet een duidelijke samenwerking zijn met andere regionale organisaties of met andere instellingen van welke aard dan ook. Het wordt hier weinig gezegd, maar ik maak van de gelegenheid gebruik omdat de minister van Buitenlandse Zaken nog altijd het voorzitterschap van de OSVE waarneemt. Als we bij het Raadgevend Comité van de NATO aanwezig zijn, en vroeger ook bij de OVSE, hoorde ik vaak dat men mekaars actieterrain bij momenten betwist. Er zijn veel overlappingsen.

Daarvan moeten we ook eens werk maken. Dat is toch voor niets nodig, zeker niet als we nu ook een politieke legitimatie zoeken binnen NAVO of NATO zelf als dat gewenst zou zijn.

Een vierde dimensie die hij noemt, is de geografische. We zitten volop in de fase waarbij we de grenzen van de lidstaten duidelijk aan het doorbreken zijn. Het gaat zelfs om andere continenten. De NATO zit bij wijze van spreken ook in Azië en Afrika. Dat is helemaal niet meer zoals vroeger het beeld van de NATO was.

Ten slotte is er nog de politieke dimensie waarover we het tussendoor al hebben gehad.

In een wetenschappelijke studie van Rik Coolsaet en Sven Biscop - dat zal ongetwijfeld wel een CD&V'er zijn - hebben zij een aantal opmerkingen geformuleerd over het veiligheidsconcept. Zij houden een pleidooi voor een transatlantisch partnership met evenwaardige pijlers die verantwoordelijk zijn. Het is bijna alsof een architect het heeft uitgetekend. Zij zeggen dat beide pijlers een verantwoordelijkheid hebben. De pijler Europa is verantwoordelijk voor het perifere gebied rond Europa en de andere pijler voor het andere gebied.

Dat is de visie, met ook de opmerking van zijn kant dat er een duidelijke definitie van de rol van de OVSE moet komen. Die overlappingsen stelt hij dus ook vast. Binnen Europa pleiten zij in hun wetenschappelijke studie en de conclusies ervan, voor een duidelijke, eensgezinde visie op Defensie, het veiligheidsbeleid, en vooral voor de nodige middelen van de Europese Unie. Dat is hier daarstraks ten overvloede gezegd.

Men kan pro- of contra-Amerikaans zijn, dat doet niet terzake. De objectieve analyse is dat als er inderdaad - *para bellum* - moet gevochten worden voor de vrede, er slechts één partner in staat is om het nodige verweer op te bouwen, hoe erg dat ook is. Men kan daar iets tegen doen, door een stok te vinden om die partner uiteindelijk te dwingen tot minder wapeninspanningen zodat men op een lager niveau dezelfde discussie kan voeren. In de huidige verhoudingen is het echter eenrichtingsverkeer, zoals het al herhaaldelijk gezegd is. De nodige middelen zullen dus moeten worden ingebracht door de Europese Unie.

Ik weet niet hoe de vergadering erop reageert, maar ik denk, conform deze studie, dat dit discussies zijn die best binnen de Europese Unie gevoerd worden. Als die per lidstaat moeten gevoerd worden, is dat een onmogelijke opgave.

De minister van Landsverdediging – of iemand van de vergadering in het vorige debat – heeft trouwens gezegd dat hij wel eens wil horen van CD&V of wij meer middelen willen voor Defensie. Ik denk dat het om de normale middelen moet gaan, in elk geval niet minder. Ik stel vast dat voor de Belgische defensie bij iedere begrotingsbespreking en bij iedere begrotingsaanpassing de minister met meer dan een miljard minder naar huis komt. Het gaat hier niet over meer, maar over hoeveel minder. Dat is een belangrijk debat, ook hier op Belgisch niveau. Hier wordt dus een groot pleidooi gehouden om die discussie over de middelen op Europees niveau te houden.

Voorts is er ook de legitimatiepolitiek van besluiten die ook vanuit zo'n Europese defensie zou moeten uitgaan. Het Europees Parlement is een mogelijkheid volgens deze wetenschappelijke studie. Er zijn echter vaak meer leden dan er uiteindelijk lidstaten zijn van de NAVO. Op dat vlak moet in ieder geval bij de politieke legitimering een duidelijke rol vastgelegd worden voor het Europees Parlement.

Ik wil ook iets zeggen over de manier waarop de bewapening moet gebeuren, de manier waarop de Europese defensie zich moet organiseren en de manier waarop de statenlegers die eigenlijk niet meer van deze tijd zijn, op termijn moeten overgaan in de Europese defensie. Dat zou ook veel oplossen op het vlak van de investeringen in legermaterieel, al was het maar op het vlak van de complementariteit die er nu niet is. Men doet nu met veel goede wil wat aan overleg. Het hangt echter van de goede wil af. Als de goede wil er niet is en de economische compensaties vragen andere beslissingen, dan neemt men andere beslissingen. Vaak zijn het de economische compensaties die de beslissing forceren. Ten slotte moet men ook de moed hebben om de budgetten uiteindelijk op niveau vast te leggen.

Ik kom tot de kernwapens. Ik wilde daarover aanvankelijk niets zeggen. Collega Vankrunkelsven is echter verslaafd aan dat probleem.

(...): (...)

01.21 Theo Kelchtermans (CD&V): U kaart - ik versprak mij haast en zei bijna kakelt - dat telkens aan bij de ministers van uw regering - ook onze regering - die u systematisch steunt. Als u dat aankaat is het antwoord dat wij u telkens gegeven hebben: "Maar u zit toch in de meerderheid; zeg dat toch tegen de bevoegde

minister! Waarom moet u dat urbi et orbi afroepen?"

Degenen die het moeten horen zijn de ministers. Zij kunnen met één regeringsbeslissing zeggen dat het zo is. Als u met de meerderheid eenmaal daaromtrent een beslissing neemt, dan moeten de regeringsleden volgen. U doet dat echter niet. Dat is het schizoïde in deze discussie. U herhaalt dat telkens. U doet goed werk in de vredesactiebeweging, enzovoort, mijnheer Vankrunkelsven. U doet daar zeer verdienstelijk werk. De geloofwaardigheid ligt echter niet hoog, want ze weten waar u de boodschap moet brengen en u brengt ze niet.

Trouwens, nog niet zolang geleden hebben wij oppergeneraal Johnson uitgenodigd. Die man heeft ietwat voor zijn beurt gesproken in het Parlement.

(...): (...)

01.22 Theo Kelchtermans (CD&V): Ja, ja.

Hij zei dat er geen enkel probleem is, dat men ze niet nodig heeft.

(...): (...)

01.23 Theo Kelchtermans (CD&V): Volgens mij zei hij toen wat hij wist. De manier waarop hij dat naar buiten gebracht heeft is hem zuur opgebroken, want 's anderendaags heeft hij, omdat hij voor zijn beurt gesproken had, zijn woorden moeten herroepen. Wij hoorden ook overal zeggen dat dit de evolutie zou zijn. Ondertussen hoor ik daarover niets meer.

De dag dat wij mee in de meerderheid zitten en daar zelf een probleem van maken, moeten wij consequent zijn en de logische conclusie trekken.

Mijnheer de voorzitter, ik sluit af met de raadgevende NATO-vergadering. Alle collega's hier aanwezig zijn daarbij ook betrokken. Men kan zich afvragen wat dat forum is. Ik vind het een goed idee dat men het forum noemt. Men kan zeggen dat het een praatbarak is; zo noemen degenen het die het meer negatief bedoelen. Of een babbeltent; dat komt ongeveer op hetzelfde neer.

Ik heb de vlaggen eens geteld die aan het podium stonden waar de discussies plaatsvonden. Daar stonden ongeveer 53 vlaggen. Er zijn 28 leden van de NAVO. De rest zijn de partners, de geassocieerde leden, de bijzondere genodigden,

enzovoort. Het grote voordeel daarvan is dat er enorm veel ideeën en gedachten uitgewisseld worden.

Men ziet daar een type als Zjirinovski, die toch de reputatie heeft dat hij niet de liefste jongen is. Over een aantal vergaderingen heen – het gaat dan over drie tot vier jaar – merk ik in zijn optreden en in dat van zijn delegatie een duidelijke kentering die gebaseerd is op minder achterdocht. De vraag is welke prijs wij voor dergelijke structuren willen betalen.

Dat is niet vanuit pragmatisme te beoordelen, maar vanuit de essentie, met name op welke manier er overlegd wordt. Op welke manier brengt men de velen met ideeën, die een idee-fixe worden als men er niet op tijd tegenin gaat, in een forum samen, zodat zij uiteindelijk zien dat de anderen misschien toch andere bedoelingen hebben dan men hun vaak heeft voorgehouden.

01.24 Philippe Monfils (MR): Mon collègue M. Roelants du Vivier et moi-même avons décidé de donner également notre avis car il est bon que les ministres constatent quels points font l'objet d'un consensus entre les collègues et quels points engendrent des divergences.

Je me permettrai donc de donner mon avis sur certains points, encore que beaucoup de choses ont été dites. Ensuite, ce sera au tour de François Roelants puis de Pieter De Crem et d'autres sans doute également.

Les ministres de l'OTAN sont au centre des débats et, sur le problème de l'extension, je partage les hésitations de certains collègues. Selon moi, le concept d' "OTAN global", qui a été présenté par l'ambassadeur des États-Unis voilà quelques mois, est dangereux. Il est justifié par la mondialisation de la menace terroriste car les États-Unis considèrent que la défense des membres de l'Alliance passe par une présence partout où il existe un risque pour la sécurité, avec pour corollaire une intervention proprement politique de l'Alliance pour restaurer ou instaurer la démocratie, suivant des normes occidentales, dans les pays à problèmes.

Personnellement, j'y vois deux inconvénients: le premier – on l'a dit, je n'y reviens pas –, c'est évidemment le fait que l'ONU soit le seul organisme de sécurité collective et que par conséquent, on se trouverait là en difficulté, l'OTAN devenant le bras armé de l'ONU. On a cité également le secrétaire général qui a dit que l'OTAN ne pouvait pas devenir une mini-ONU. Je

partage ce point de vue.

Deuxièmement, par rapport à l'Union européenne elle-même, il y a le problème de se voir en termes de complémentarité, pas de concurrence; les accords de Berlin + ne sont pas un blocage de l'Union européenne, mais bien au contraire une manière de développer les choses. La PESD est un avantage pour l'OTAN et le sera de plus en plus quand on développera les actions de manière indépendante. Je rappelle quand même qu'il y a eu Concordia en collaboration avec l'OTAN, mais aussi Artemis et tout récemment – pas encore tout à fait mais les décisions sont prises –, il y a EUFOR RDC, c'est-à-dire une intervention européenne, notamment avec la France, l'Allemagne et d'autres pays dont peut-être aussi la Belgique pour un certain nombre de points. Si l'OTAN se lance par ailleurs dans une série d'interventions humanitaires, qui ne seraient pas l'annexe d'une opération militaire, on va tout droit vers des problèmes, vers des difficultés avec l'Union européenne dont c'est aussi la mission.

Je rappelle que les interventions, l'aide au développement relèvent de la compétence de l'Union européenne qui dispose de budgets importants pour ce faire. Moi non plus, je ne suis pas partisan de lancer l'OTAN dans une série d'actions humanitaires sauf, je l'ai dit, des actions qui seraient des annexes d'opérations militaires menées.

En revanche, il me paraîtrait logique que la lutte contre le terrorisme nous amène à certaines réflexions complémentaires. Il nous a paru opportun que toutes les parties prenantes, tant civiles que militaires, se concertent parfois sur le problème sans pour autant enlever à l'Union européenne le droit de définir des actions communes dans ce secteur, ce qu'elle fait. Il me paraîtrait plus intéressant de reprendre la suggestion de M. Aznar, l'ancien premier ministre espagnol qui proposait des rencontres périodiques entre les responsables de l'OTAN et les ministres de l'Intérieur des pays de l'Union européenne et de l'OTAN. Il est important de mêler dans ces rencontres les aspects civil et militaire car les deux présentent des connexions évidentes.

Pour la deuxième promesse, l'extension des membres de l'Alliance, c'est la même chose, je ne suis pas très enthousiaste. Je ne reprendrai pas ce qui a été dit concernant les pays de l'Est. Je vise évidemment la volonté d'extension vers l'Australie, la Nouvelle-Zélande, le Japon ou la Corée. Finalement, la volonté de l'OTAN n'est pas innocente: le choix apparaît à nouveau entre un

organe de défense collective essentiellement militaire et un clan des démocraties, c'est-à-dire un organisme fondé non pas sur des considérations géopolitiques mais sur des valeurs. C'est à peu près le même débat qui agite les Européens en ce qui concerne l'extension de l'Union européenne.

Il me paraît inopportun de diviser le monde en deux camps dans une vision manichéenne: les forces du bien d'un côté, toutes regroupées, et les forces du mal de l'autre, avec les conséquences que l'on connaît parfois au niveau des erreurs d'interventions. Il n'y a pas de place, dans ce cas de figure, pour une diplomatie à deux ou une diplomatie multilatérale, aux efforts et aux réponses adaptés à chacune des situations. J'ai le sentiment que l'OTAN diluerait sa mission de défense collective en voulant devenir ce qu'elle ne doit pas être: le gendarme offensif du monde, ce n'est pas sa mission.

Je terminerai en abordant trois points.

Tout d'abord, un nécessaire rééquilibre à l'intérieur même des fonctions de l'OTAN avec les deux piliers. Je ne vais pas y revenir ni faire un grand discours, je crois que tout le monde est d'accord à cet égard.

Il faudrait quand même se poser des questions sur la direction de l'OTAN. Je sais qu'en 2003, on a fait scandale parce que certains pays, dont le nôtre d'ailleurs, avaient envisagé la création d'un centre de commandement européen distinct du Shape. On a poussé des cris à l'époque et on a finalement créé une cellule de liaison de l'Union au sein du Shape. Ne faudrait-il pas remettre une idée de ce type sur la table?

Il convient d'admettre que l'influence des États-Unis à l'intérieur de l'OTAN est déterminante. Le Shape est dirigé par le SACEUR, commandant des forces alliées en Europe et commandant des forces des États-Unis en Europe, qui a toujours été américain. Le commandant du second centre de commandement de l'Alliance, à Norfolk, est aussi américain. Il faudrait peut-être un jour se demander dans quelle mesure le rééquilibrage des deux piliers n'aboutirait pas éventuellement à un rééquilibrage des fonctions de commandement. Il y a également beaucoup à dire sur la manière dont les décisions militaires sont prises. Certes, il y a un certain nombre d'organes intermédiaires entre le Shape et les décisions politiques mais il n'est pas sûr que ces organes fassent autre chose qu'entériner purement et simplement les décisions qui sont prises, et cela

entraîne encore des problèmes.

En ce qui concerne la révision du processus décisionnel, est-il bon de toujours maintenir le système du consensus, mécanisme qui ouvre la porte à toutes les pressions? Pourquoi ne pas aller vers un système sérieux, précis d'abstention constructive, avant d'arriver un jour à un débat sur le vote à la majorité? Il va évidemment de soi qu'une telle procédure devrait entraîner la non-participation financière du pays qui a recours à cette abstention aux frais découlant de l'application de la décision.

Au niveau du financement plus concerté avec les États, un financement commun est indispensable, ne fût-ce que pour les AWACS, pour les quartiers généraux communs, pour le système aérien d'alerte. Mais on sait bien - je n'y reviendrai pas - que le système aboutirait finalement plus à alléger la facture américaine qu'à renforcer l'opérationnalité de l'Alliance.

En outre, il y aurait moins de contrôle de l'utilisation des ressources communes. Là aussi, il faut faire un effort. Il vaut peut-être mieux réfléchir à cette question dans le cadre de la mise en place de la force de réaction rapide à rotation bisannuelle. Il est important que les moyens affectés à tour de rôle à cette force par les États soient adaptés et opérationnels. Je me montrerai donc très prudent moi aussi en matière d'extension du financement commun.

Enfin, je terminerai en disant que si l'Europe veut se montrer plus active dans l'OTAN et y jouer un plus grand rôle, il faut qu'elle ait une capacité militaire. M. de Donnea l'a dit. Je ne vais pas entrer dans la question de l'augmentation des budgets: c'est un débat d'ordre politique et qui agite les opinions publiques. Il faudrait commencer par un effort considérable en matière d'interopérabilité et de restructurations – elles sont en cours – et en ce qui concerne le travail de l'Agence européenne de défense. On a commis une série d'erreurs dans le secteur.

Par exemple, en matière d'aviation, une partie des pays se tourne vers l'avion américain JSF 35 et délaisse l'Eurofighter; le Rafale ne se vend pas, le Gritten non plus. Cela fait trois avions européens pour un seul avion américain et c'est vers ce dernier qu'on se tourne. Voilà une erreur parmi d'autres.

Il y a aussi le domaine réservé des États. Dans un livre que je n'ai pas écrit, je vous rassure, mais dont j'ai rédigé un chapitre sur la préférence

européenne, j'expliquais les raisons pour lesquelles les choses se présentent beaucoup mieux du côté américain. Du côté européen, malgré un budget important, nous ne réalisons pas la même chose avec la même somme. Autrement dit, avec 60% du budget américain, nous n'arrivons pas à 60% de leurs réalisations et activités technologiques, pour plusieurs raisons, notamment la scission et le blocage des marchés. Il faut faire sauter ces blocages et commencer à définir l'idée de préférence européenne qui entre tout doucement dans les esprits, même si elle ne les a pas encore gagnés, chaque État protégeant encore ses marchés nationaux au-delà du nécessaire. Il faut aussi modifier éventuellement certains articles du traité de l'Union européenne.

Il est trop tôt pour affirmer que le Parlement européen devrait se saisir de cette affaire. Régions d'abord les problèmes d'ouverture des marchés, de synergies, d'interopérabilité et nous verrons s'il est opportun de faire un pas de plus. Il est intéressant de demander à l'Union européenne d'intervenir davantage en matière militaire mais avançons d'abord avec les outils à notre disposition.

01.25 François Roelants du Vivier (MR): Pour ma part, je resterai en deçà d'une vision définitive sur l'évolution de l'OTAN. J'emploie à l'escient le mot "évolution", étant donné qu'il a été utilisé par notre ambassadeur auprès de l'OTAN qui, à juste titre, le préfère au mot "transformation".

Comme vous le savez, nous avons entrepris, au Sénat, un exercice d'investigation qui va nous mener à des recommandations au gouvernement. Nous devons encore rencontrer un certain nombre d'interlocuteurs.

Je tiens à rester prudent à ce stade. Je rejoins bien sûr ceux qui réaffirment le caractère militaire de l'OTAN et qui souhaitent le développement du pilier européen de l'OTAN, son engagement en vertu d'une décision de l'ONU, le renforcement du dialogue transatlantique, de même que la rationalisation des capacités militaires des pays européens. En disant cela, j'ai l'impression d'enfoncer, en quelque sorte, des portes ouvertes. Peut-être est-ce le reflet d'un certain consensus dans cette maison? Toutefois, l'intérêt du débat est qu'il sort du cercle des initiés; j'entends les militaires. Il vient ici et il se développe même plus loin.

C'est ce qui m'amène à poser quelques questions à nos deux ministres. J'adresse la première plus précisément au ministre Flahaut. Elle concerne

des déclarations qui ont été faites par son directeur de cabinet, qui annonçait, dans un discours prononcé au mois de mai, que la Belgique allait lancer un débat public sur le rôle de l'OTAN. Je souhaiterais connaître les intentions du ministre de la Défense quant à l'évolution de ce débat public.

Ma deuxième question porte sur la capacité militaire des États membres de l'OTAN à participer aux missions militaires, d'autant plus que les nations européennes de l'OTAN participent aussi aux missions PESD. Je pense notamment au Congo et au Darfour. Quel bilan le ministre de la Défense fait-il du plan sur les capacités de Prague et sur les progrès des pays européens quant au degré de disponibilité de leurs soldats? Ces points feront sans aucun doute l'objet de discussions.

Pour ce qui concerne le ministre des Affaires étrangères, un des sujets importants du Sommet de Riga – on l'a entendu à plusieurs reprises, aujourd'hui – est l'élargissement géographique de l'Alliance à travers des adhésions et des partenariats. Il a notamment été question, à plusieurs reprises, de la Géorgie. Monsieur le ministre, puisque vous avez précisément la présidence de l'OSCE, pouvez-vous me dire quelle est la coordination de l'OTAN et de l'OSCE sur ce dossier de la Géorgie, voire sur d'autres dossiers dans la région?

Monsieur le ministre des Affaires étrangères, je voudrais vous interroger au sujet de différentes initiatives que vous avez prises pour développer un rôle de coordination politique au sein de l'OTAN. Ainsi, ne pensez-vous pas qu'il faudrait renforcer le contrôle des politiques sur l'OTAN et sur le travail de l'"Allied Command Transformation" de Norfolk dont mon collègue vient de rappeler que le commandant est de nationalité américaine et dont on voudrait connaître les premiers résultats?

Pour terminer, je voudrais poser une question d'ordre général, qui mériterait cependant une réponse des deux ministres. Une politique étrangère ou une politique de défense répond aux intérêts d'un pays. Quels sont les bénéfices que la Belgique peut ou devrait retirer de l'évolution de l'OTAN, tant sur le plan politique que militaire?

01.26 Pieter De Crem (CD&V): Heren voorzitters, heren ministers, collega's, ik zal mij aansluiten bij de tussenkomsten van collega's Muylle en Kelchtermans en bij een aantal zaken die door andere collega's werden gezegd. Op een

aantal andere zaken zal ik heel duidelijk een ander licht werpen.

Wij zijn vandaag samen voor een debat over de NAVO met de voorbereiding van de NATO-top in Riga en de informele top van morgen, en wat met een Europese defensie. Ik denk dat het een geruststelling was om het statement van de minister van Buitenlandse Zaken te mogen horen. Hij heeft gezegd dat de NAVO die multinationale organisatie is die een absolute waarborg is voor vrede en veiligheid. Ondanks de transformatie waarin de organisatie zich bevindt, beschouwt de minister van Buitenlandse Zaken de NAVO als "a primary or essential forum for security consultation between Europe and North America". Dit is trouwens de slotzin uit de eindverklaring van de laatste NAVO-top. Voor onze fractie is dit een bijzonder belangrijke vaststelling.

De minister van Landsverdediging heeft nadien de doelstellingen onmiddellijk enigszins bijgesteld. De vleugels van de ruime approach van de minister van Buitenlandse Zaken werden hierdoor enigszins geknipt. Zoals tijdens de interpellatie van vorige week in de commissie voor de Landsverdediging heeft hij zich eigenlijk, zij het vanop enige afstand, in de lijn van diezelfde opvatting over de NAVO gezet. Het belangrijkste was dat ik heb vastgesteld dat door de tussenkomst van collega Van der Maelen de steun voor het standpunt van minister Flahaut een beetje werd verminderd. Ik heb vandaag een grote verwijdering gezien tussen de sp.a-fractie, bij monde van de heer Van der Maelen, en de regering. Ik ga daarover ogenblikkelijk nog iets zeggen.

Rondom de toekomst van de NAVO, de Top van Riga en de informele top van morgen cirkelt een satelliet, namelijk de vraag: Wat met de Europese defensie? Wat met een tweede pijler? Europese defensie in het kader van de NAVO? Europese defensie in het kader van de Unie? Er zijn ooit tijden geweest, die nu ongeveer drie jaar achter ons liggen, dat we dachten dat België daarin het voortouw moest nemen. De nieuwe situatie in de Duitse Bondsrepubliek heeft ervoor gezorgd dat dit voorhoedegevecht voor de Europese defensie enigszins op de achtergrond is verzeild geraakt.

Hoe dan ook blijft die vraag quid de Europese Defensie steeds als een satelliet rond de toekomst van de NAVO cirkelen.

Ik reduceer een beetje, want er zijn al veel collega's aan het woord geweest. Eigenlijk is de vraag inzake de Europese Defensie: wat willen wij

samen doen, met welke middelen willen wij dat doen en wat willen wij samen bereiken? Dat is de essentie, de reductie, het stolsel van de vraag over de Europese Defensie.

Er is natuurlijk ook de zeer frustrerende ervaring met het voormalig Joegoslavië geweest en de hele problematiek rond Mostar in 1999 en daarna. Daardoor werd ons eigenlijk een spiegel voorgehouden over hoe wij de Europese Defensie moeten aanpakken. Of men dat nu graag heeft of niet - de heer Kelchtermans heeft er ook naar verwezen - de vraag van een Europese Defensie is hoe dan ook altijd verbonden met welke financiële middelen wij ter beschikking willen stellen. Het gaat om het antwoord op de vraag hoeveel procent van het BBP de Europese NAVO-lidstaten ter beschikking willen stellen om te gaan investeren in die eigen NAVO-poot.

Sommigen zeggen dat wij de slechtste leerlingen van de klas zijn. Laat ons zeggen dat wij samen met Luxemburg verhoudingsgewijs degenen zijn die met 1,4% van het BBP op jaarbasis het minst investeren in Defensie. Wanneer wij zouden willen investeren in een Europese Defensie, zou op jaarbasis 3% van ons BBP recurrent moeten worden geïnvesteerd in een nieuwe Europese Defensie, in een eigen Europese Defensie-pijler.

De vraag stellen of wij een eigen Europese Defensie-pijler willen, rekening houdend met de uitdagingen waar de West-Europese en NAVO-lidstaten voorstaan op domestiek vlak, is ze ook beantwoorden. Er is geen financiële ruimte om te investeren in een eigen Europese Defensie. Ik vind dat wij ooit eens uit die steriele oefening moeten komen. Geen enkele lidstaat is bereid om dat te doen, gezien de grote uitdagingen die er op andere vlakken zijn. Wij pleiten ook niet voor een verhoging van het Defensiebudget. Ons standpunt over het budget van Defensie in Europees en internationaal verband is goed en excellent verwoord door de heer Kelchtermans. Wij sluiten ons daarbij volledig aan.

In de marge, het partnership for peace is afgesloten met drie landen van voormalig Joegoslavië. Ik geloof dat het gaat om Kroatië, Macedonië en Albanië. Stel u voor dat deze landen, die binnenkort als Europees land in de grote sfeer van de NAVO zullen komen, zouden worden verplicht om 3% van hun BBP te investeren in een nieuw te ontwikkelen Europese Defensie. Dan zeg ik u onbevangen dat die landen dat niet kunnen. Laat ons terugkoppelen naar de situatie van Albanië. 3% van nul is nog altijd nul. Dat is ten andere al ten overvloede bewezen.

De vraag van dit debat is wat het standpunt van België is. Wat is het standpunt van België in heel die grote discussies over de Top van Riga en de voorbereiding ervan? De vraag naar het standpunt van België speelt natuurlijk een rol op twee belangrijke vlakken. Het heeft te maken met de vermenigvuldiging van de NAVO-operaties of de NAVO-missies.

Ten eerste, een belangrijke sleutelvraag is of wij verder en meer gaan participeren in die steeds groter wordende vraag naar die bijkomende NAVO-operaties en –missies. Is er een bereidheid om dat te doen los van de bereidheid of de daaraan gekoppelde fair-share? Zijn wij bereid om de burden sharing te doen? Daarop moeten wij hier vandaag minstens reeds een proeve van antwoord kunnen formuleren.

Ten tweede, er is het antwoord op de vraag wat de aanpassing zal zijn van de zogenaamde capaciteiten, de transformatie van de militaire capaciteiten die wij moeten bekijken ten opzichte van de uit te voeren operaties. Daar komt ook eens te meer voor ons de problematiek bij van de eigen middelen die wij ter beschikking willen stellen van die operaties. Wij kunnen dat niet loskoppelen van de problematiek van de landsverdediging in België. Heel die zaak met betrekking tot het standpunt in verband met de vermenigvuldiging van de operaties en de middelen die wij daarvoor ter beschikking willen stellen is een zaak van Landsverdediging.

Mijnheer de minister van Buitenlandse Zaken, u hebt een bijzondere goede rede gehouden. In het begin leek ze een beetje te veel op de rede die de eerste minister heeft gedaan op 20 april naar aanleiding van het forum dat heeft plaatsgevonden over het Marshall Fund. Ik zag dat u niet het woord ging geven aan senator McCain, zodat er toch een aantal interessante eigen punten waren in gekomen.

Interessant voor de politieke afweging is het volgende. Mijnheer de minister, ik zou graag eens het volgende weten. Ik ben van plan om die oefening zelf te doen. Wat zijn de verschilpunten tussen de opties die u maakt en de opties die bijvoorbeeld sp.a en Spirit maken? Er is een totale tegenspraak tussen veel van de zaken die u aanhaalt, die u ook belangrijk vindt, die u van levensbelang vindt en een aantal standpunten die wij hier naar voren hebben horen brengen.

Ik haal er twee uit.

Er is de problematiek van de partnerships, de linken die worden gemaakt naar de partnerschappen. Die zijn van essentieel belang. Op de vele NAVO-topbijeenkomsten is die notie van partnership, van partnerschap geboren.

Die notie van partnerschappen zijn ons land en de regering niet ongenegen. Vandaar dat ik hier een paradox ontwaar tussen bepaalde pleidooien en de standpunten die onze regering heeft ingenomen. Het global partnership werd eigenlijk "gefosterd" door de eerste minister, want ook hij heeft gezegd dat hij ook opteerde voor een "streamlining of all partnerships into a genuine global security network or a broader overarching security network". Dat biedt meteen een antwoord op de vraag met wie we een partnership aangaan, bijvoorbeeld met Australië, bijvoorbeeld met een aantal andere landen, bijvoorbeeld met Nieuw-Zeeland.

Ik zie dat u in uw uiteenzetting hier zegt onder punt 4.4: "Sinds haar oprichting heeft de NAVO tal van partnerschappen aangegaan met tal van landen of groepen van landen. In het kader van haar globalere rol bestaat het plan dat stelsel van partnerschappen uit te breiden om enerzijds de security consumers nauwer bij de NAVO te betrekken en anderzijds de banden aan te halen met de security providers, de troepenleveranciers zoals Australië, Nieuw-Zeeland, Japan, Zweden en Finland. Op zich is dat geen slechte zaak. België is steeds voorstander geweest van het ontwikkelen en verdiepen van de banden met partners".

Van twee zaken een. Ofwel is de regeringsmeerderheid daarover verdeeld. Ofwel wordt hier voor de vorm een nummer opgevoerd, maar is het standpunt van de regering dat men daarmee akkoord gaat. Mijn fractie vindt het een goede zaak dat die partnerschappen worden verdiept, maar het is absoluut noodzakelijk dat hier daaromtrent namens de regering duidelijkheid wordt gecreëerd.

Ik word hier altijd geconfronteerd met het gat van het militaire bondgenootschap. Soms vergeet men dat de NAVO een militair bondgenootschap is. Ik heb de uiteenzettingen gehoord van de collega's Henri, Mahoux, Van der Maelen en Lambert. Er is het militaire overleg, maar, zoals de minister ook zegt, is er altijd ook nog het politieke instrumentarium voor het transatlantisch overleg. De eerste minister heeft het gezegd in zijn toespraak en de minister herhaalt het opnieuw: er is toch het initiatief van het transatlantische Gymnich, dat we niet kunnen ontkennen. Dat is

een goed initiatief. Dat is politieke dialoog naast het militaire. Er is een soort van reflexmatige houding of neiging bij, vooral, sp.a en PS, om de politieke dialoog uit te sluiten van de NAVO-besluitvorming, alsof die daar niet mag of kan plaatsvinden.

Maar het is net de eerste minister die van u het vertrouwen heeft gekregen - mijnheer Van der Maelen, u steunt de regering; mijnheer Mahoux, u steunt de regering; mijnheer Lambert, u steunt de regering - om aan politieke Gymnich te doen in de NAVO en dus naast het militaire ook een politieke besluitvorming en politieke dialoog in de NAVO waar te maken. Ik denk dat we daar vandaag toch ook de aandacht op moeten vestigen.

De NAVO is bij sommigen eigenlijk nog altijd het kwade genus. Voor ons is het ook duidelijk: alle besluitvorming op het vlak van de internationale politiek zit altijd eerst in die hele scope, in dat panorama van de besluitvorming in de Verenigde Naties. Dat is ook voor ons primordiaal. Ook iedere internationale actie moet binnen dat kader worden aangestuurd. Het juiste artikel van het Handvest van de Verenigde Naties ontgaat mij nu; het komt erop aan: but one tries to bring about a friendly settlement. Dat is voor ons ook primordiaal en wij zullen daar niet van afstappen. Het is ook altijd in de Belgische diplomatie een richtsnoer geweest.

Anderzijds wordt de mensen een verkeerd beeld van de NAVO voorgehouden. Dat is een beetje het grote, naar ik veronderstel het aangehouden en gewilde gat in het geheugen van de socialisten: er wordt collectief vergeten dat in de NAVO steeds bij consensus wordt beslist. Er werd in de NAVO nog nooit buiten de consensus beslist. Als de Europese Unie dat wil, dan is zij nooit waterdrager of passe-plat van de Verenigde Staten. Als de Europese Unie dat wil, dan is de NAVO niet de gendarme van de wereld. Als de Europese Unie dat wil, dan zal er geen misbruik worden gemaakt van common funding. Als de Europese Unie dat wil, dan komen er geen operaties waarmee we het niet eens zijn als ze niet louter militair zijn. De operaties die we nu uitvoeren, zoals in Darfour en Afghanistan, gebeuren in een consensus. Er worden dan ook geen nucleaire wapens ingezet als er geen consensus is in de Europese Unie.

Het probleem is natuurlijk dat er niet over alles een consensus bestaat. Wij moeten er dus eerst werk van maken om in de Europese Unie een globale gemeenschappelijke strategie te ontwikkelen.

Heren ministers, heren voorzitters, collega's van de gemengde commissie, ooit leefde bij ons een beetje de vrees dat de ketting met België als een kleine maar loyale partner in de NAVO, bij ons land zou breken.

Ik denk dat de ketting, na heel droevige en moeilijke tijden, die ons land veel schade hebben berokkend, door de regering weer wat op het raderwerk is gelegd. Alleen stel ik vast - en dit is een politieke afweging die ik maak - dat de positie van sp.a, van spirit en van de PS in heel de discussie over de NAVO, de Europese defensie, de inzet van de top van Riga en de informele top die morgen van start gaat, die is die Louis Tobback heeft toebedeeld aan Jean-Marie Dedecker in de VLD, namelijk irrelevant.

U speelt immers op geen enkele wijze een rol van betekenis. De eerste minister, de minister van Buitenlandse Zaken en de minister van Landsverdediging, hoewel hij dat niet graag hoort en vanaf nu zijn kabinetschef wel het zwijgen zal opleggen, hebben beslist om in een andere optie te treden. Dat is helaas niet de optie die sp.a-spirit en PS hier vandaag hebben verdedigd.

01.27 Minister **Karel De Gucht**: Mijnheer de voorzitter, er werden heel veel bemerkingsen geformuleerd en vragen gesteld.

Het kan best zijn dat ik het misschien iets anders heb gehoord dan de heer De Crem, maar ik wil beginnen met te zeggen dat ik in heel weinig, om niet te zeggen in geen enkele uiteenzetting standpunten heb gehoord die fundamenteel ingaan tegen het standpunt dat ik in mijn inleidende uiteenzetting heb ingenomen. Het is natuurlijk allemaal wat diplomatieker verwoord. Ik heb dat geleerd en dat wordt ook van een minister van Buitenlandse Zaken verwacht. Als ik dat niet doe, word ik daarop trouwens onmiddellijk attent gemaakt.

Ik heb over de grondlijnen geen tegenspraak gehoord. Wel werden opmerkingen geformuleerd die niets met de NAVO te maken hebben en die in mijn uiteenzetting dan ook als dusdanig niet aan bod zijn gekomen. Als men mij vraagt een uiteenzetting te houden over de NAVO en over de top van Riga, dan beperk ik mij daartoe.

Een aantal aangelegenheden, waarvan men kan zeggen dat er nuances werden gelegd, hebben veeleer daarop betrekking. Ik zal er twee noemen. Ten eerste is er het nucleaire element, dat hiermee bijzonder weinig, om niet te zeggen niets te zien heeft. Indien er al nucleaire wapens op

Belgisch grondgebied zouden zijn, is dat ingevolge een bilateraal akkoord tussen de Verenigde Staten van Amerika en België.

Indien er al nucleaire wapens zouden zijn op het grondgebied van België, dan is dat ten gevolge een bilateraal akkoord tussen de Verenigde Staten van Amerika en België. Dat is geen NAVO-akkoord. Het inzetten van nucleaire wapens is ook geen NAVO-aangelegenheid. Indien er ooit nucleaire wapens zouden ingezet worden, dan moet dat, wanneer die zich op het grondgebied van een bepaalde lidstaat bevinden, gebeuren door het akkoord van de Verenigde Staten van Amerika en het betrokken land. Dat is een besluitvorming die zich buiten de NAVO-besluitvorming situeert. De idee van NAVO-kernwapens bestaat dus eigenlijk niet. Trouwens, ook de Europese landen die kernwapens hebben, zoals Frankrijk en Duitsland, zien die als duidelijk nationale wapens. Met andere woorden, ik vind niet dat men in het kader van de NAVO de discussie over de nucleaire afschrikking moet voeren. Ik vind dat op zich een interessant debat, alleen is het geen NAVO-debat.

Een tweede zaak waarover deze namiddag zeer veel is gesproken en die ik bijzonder interessant vind, is de vraag naar een Europees veiligheids- en defensiebeleid en de noodzaak daarvan. Het feit dat dit het evenwicht binnen de NAVO fundamenteel zou beïnvloeden is evident. Deze regering is ook voorstander van de ontwikkeling van een tweede pijler binnen de NAVO. Alleen moet ik vaststellen, tot mijn ontgoocheling eerlijk gezegd, dat daar weinig enthousiasme voor bestaat bij andere lidstaten. Bij lidstaten die traditioneel eigenlijk zeer terughoudend waren ten opzichte van de NAVO, zoals Frankrijk, zie ik dat dit een debat is dat minder en minder naar voren komt. De schwung om tot een Europees defensiebeleid te komen dat ook ondersteund wordt door militaire capaciteit vermindert eerder dan toe te nemen.

Ik geef een zeer recent voorbeeld, de Europese actie in Congo. Men is daar al maanden mee bezig en heeft alle moeite van de wereld om 1.500 man bij elkaar te krijgen. Men slaagt er praktisch niet in om daar de nodige luchtcapaciteit voor te vinden. Ik stel vast dat de landen die daarin in eerste instantie actief zouden zijn, namelijk Frankrijk en Duitsland, ondertussen onder NAVO-vlag in Afghanistan toch telkens 6.000 en 3.000 manschappen ter plaatse hebben.

Ik ga dus volledig akkoord om die discussie over een Europees veiligheids- en defensiebeleid te

voeren maar ik vind dat het te eenvoudig is om te zeggen dat dit de fout van de NAVO is. Die heeft daar bijzonder weinig mee te zien. Als de Europeanen onder elkaar beslissen om effectief een Europees veiligheids- en defensiebeleid uit te bouwen – wat het veiligheidsbeleid betreft, vind ik dat men dat meer en meer doet, voor het defensiebeleid zie ik dat minder in de operationele capaciteit – dan kunnen de Europeanen dat doen. Dat is een Europese kwestie. Men moet daar alleen de nodige medestanders voor vinden binnen de Europese Unie. Ik zie eerder een verminderen van het enthousiasme voor die Europese defensiepoot dan een vermeerderen. Als de Europese lidstaten binnen de NAVO werkelijk een sterke Europese pijler willen invoeren, zelfs met aparte politieke besluitvorming die dan op het einde samengekoppeld wordt binnen de NAVO, dan kunnen de Europese lidstaten dat doen. De Europese lidstaten willen dat echter niet doen, op een zeer beperkte minderheid na.

Ook daarvoor zie ik het enthousiasme verminderen. Waarom? Dat is iets wat deze namiddag bijzonder weinig ter sprake is gekomen, maar wat veel zegt over het debat dat zich nu binnen de NAVO afspeelt. Omdat de NAVO in de voorbije jaren een aantal nieuwe lidstaten heeft gekregen, waarvan de meeste naderhand ook lidstaten van de Europese Unie zijn geworden. Men heeft gezien dat de uitbreidingsoperatie van de NAVO sneller is verlopen dan van de Europese Unie en dat het daaruit eigenlijk een groter politiek voordeel haalt, vooral van de nieuwe lidstaten van de NAVO en achteraf ook nieuwe lidstaten van de Europese Unie.

Om te begrijpen hoe die politieke dynamiek juist in elkaar zit, moet men goed kijken naar de positie van de nieuwe lidstaten binnen de NAVO en binnen de Europese Unie. Zij zien in eerste instantie de NAVO en bij uitbreiding de Verenigde Staten van Amerika, als de garantie voor hun veiligheid en onafhankelijkheid. Dat is wat zij daar in eerste instantie in zien. Zij leven eigenlijk mentaal in een omgeving die de onze is geweest tot halfweg de jaren zeventig, waarin wij diezelfde, soms beate adoratie en bewondering hadden voor de Verenigde Staten van Amerika. Dat overweegt nu bij de nieuwe lidstaten en dat maakt het debat binnen de Europese Unie zo moeilijk. Het gaat er niet om dat België of andere lidstaten van standpunt zouden veranderd zijn, maar dat praktisch alle nieuwe lidstaten die benadering hebben. Dat maakt dat men bijzonder moeilijk een Europese pijler binnen de NAVO kan uitbouwen en dat ook het Europees defensiebeleid op dit

moment veeleer op een laag dan hoog pitje brandt. Dat politiek element mag men zeker niet vergeten.

Ik kom tot de verschillende vragen die gesteld zijn.

Mijnheer Van der Maelen, wat de levenskansen van een Europees buitenlands en veiligheidsbeleid betreft, heb ik gezegd wat ik daarover vind. Ik ben daarvan een zeer groot voorstander en eigenlijk al zeer lang. Ik heb daarover twintig jaar geleden zelfs eens een boek geschreven. Ik vond toen dat we niet ver stonden en ik stel alleen vast dat we ondertussen niet veel verder staan.

Wat de discussie over de common funding betreft, denk ik dat het standpunt van de regering daarin zeer duidelijk is. Common funding moet beantwoorden aan duidelijke en vooraf afgesproken criteria. Het is onder andere op de Top van Riga dat men die criteria moet afspreken. Wij vinden niet dat het cas par cas kan gebeuren.

Men zegt dat de organisatie op zoek is naar nieuwe opdrachten. Ik ben er niet zo zeker van dat het een organisatie is die op zoek is naar nieuwe opdrachten. Er zijn wel een heleboel nieuwe opdrachten in de wereld. Die vaststelling moet men doen. Er is onder andere de ganse problematiek van de failed states die een ernstig veiligheidsprobleem vormen in de wereld, niet alleen in termen van terrorisme, maar in het algemeen.

In een failed state ontbreekt de staatsstructuur. Dit maakt deze landen bijna automatisch een bron van instabiliteit.

Neem Afghanistan. Er is een NAVO-operatie bezig. Deze operatie is er gekomen omdat op een bepaald ogenblik alle landen akkoord gingen om een dergelijke operatie in Afghanistan op te zetten. De operatie op zich is, mijns inziens, zinvol en heeft te maken met de eigen veiligheid in Europa. Ik erken met u dat het geen eenvoudige operatie is. Het volstaat naar Afghanistan te gaan en met de mensen ter plekke te spreken om dit onmiddellijk vast te stellen.

Is de NAVO op zoek naar nieuwe opdrachten? Neen. Volgens mij niet. Er zijn wel veel nieuwe opdrachten in de wereld waar via een politieke discussie de bal wel eens in het kamp van de NAVO kan terechtkomen. Dat zegt ook iets over de NAVO. Men zegt dat het een militaire organisatie is. Dat is evident. De NAVO is evenwel nooit een zuiver militaire organisatie geweest. De

NAVO is een politiek-militaire organisatie waar politieke beslissingen achteraf militair kunnen worden uitgevoerd. Mocht dit niet het geval zijn, zouden er geen twee Ministerraden zijn, enerzijds die van Buitenlandse Zaken en, anderzijds die van Defensie. De chronologie is meestal de volgende: eerst vergaderen de ministers van Buitenlandse Zaken en daarna deze van Defensie die over een bepaald dossier spreken. De NAVO heeft duidelijk altijd een politieke finaliteit gehad. Vermits de opdrachten op internationaal vlak verschuiven, krijgt men automatisch dit debat binnen de NAVO.

Houdt dit een gevaar van proliferatie van opdrachten in? Ik denk het wel, in de eerste plaats voor de organisatie zelf die niet altijd even goed in staat is om zoveel mensen te mobiliseren. Is een operatie zoals in Darfour per definitie tegen de NAVO-opdrachten? Neen. Men heeft de opdracht unaniem beslist en ze past ook in de nieuwe concepten die ontwikkeld zijn en bij unanimitieit beslist werden. Is die operatie alleen een gevaar voor de NAVO? Neen. Volgens mij kan de NAVO nuttig werk verrichten in Darfour. Betekent dit dat dergelijk soort operaties de hoofdtaak van de NAVO moet zijn? Opnieuw neen. Dat is altijd duidelijk ons standpunt geweest. Niemand heeft belet dat de Europese Unie de opdracht in Darfour op zich zou nemen. Had de Europese Unie die opdracht op zich genomen hebben, zou de druk op de NAVO niet bestaan hebben. Niemand zou er iets tegen gehad hebben dat de Europese Unie die opdracht in Darfour uitvoerde. Niemand – ik bedoel de publieke opinie en de VS - zou er iets tegen hebben dat de Europese Unie Europese soldaten zou gestuurd hebben of serieuze logistieke ondersteuning voor een Afrikaanse vredesmacht. Niemand heeft daar iets tegen. De realiteit is dat in de praktijk blijkt dat het bijzonder moeilijk is om hiervoor Europese capaciteit, Europese troepen te mobiliseren.

Eens te meer betekent het dat de bal wel eens bij de NAVO kan terechtkomen.

Ik ben dus geen adept van een noodzakelijke NAVO-benadering. Alleen moeten wij ons ook willen realiseren, ook vanuit een Europees standpunt, dat een van de redenen waarom wij dikwijls in voornoemde situatie terechtkomen, is dat wij er niet in slagen om de zaken op Europees vlak zelf te realiseren.

Wat ook verschillende keren aan bod is gekomen, is dat de NAVO alleen onder UNO-mandaat kan optreden. Ik heb in mijn uiteenzetting gezegd dat dit in principe zo is. Waarom zeg ik dat? Ik zeg dat om twee redenen.

Ten eerste, er zijn gevallen waarin de NAVO zonder UNO-mandaat is opgetreden en daarmee geen enkel probleem heeft gehad. Een voorbeeld is Kosovo. In Kosovo is de NAVO zonder UNO-mandaat opgetreden. Er kan wel worden geopperd dat er niet voldoende tijd was om het UNO-mandaat te krijgen. Het is echter maar goed dat de NAVO niet op het mandaat heeft gewacht, want anders zouden er in Kosovo veel meer mensen zijn gestorven. Het is dankzij de NAVO dat men de zaken in Kosovo onder controle heeft gekregen.

Ik ben trouwens een grote voorstander van de thesis om Europese troepen naar Kosovo te sturen. Wij moeten ons dan wel realiseren dat wij in dat geval bereid moeten zijn om 15.000 militairen naar Kosovo te sturen, zoals nu het geval is. Kosovo is weliswaar niet groot – het is maar een grote provincie –, maar als we daar in de komende jaren geen militairen ter plaatse zullen hebben, zal het er nog vlugger miserie zijn dan wij ons kunnen inbeelden. Ik ben ondertussen een paar keer in Kosovo geweest. De toestand is er allesbehalve definitief gestabiliseerd.

De NAVO is in Kosovo volgens mij terecht tussenbeide gekomen. Er had ook een Europese interventie kunnen zijn. Waarom is de interventie via de NAVO gebeurd? De reden is dat de NAVO vlugger de nodige capaciteit kon mobiliseren. Op termijn is Kosovo echter een Europese opdracht. Afghanistan is niet noodzakelijk een Europese opdracht. Kosovo is echter onze achtertuin. Europa zou er dan toch, als het effectief een Europese capaciteit heeft, zelf moeten kunnen optreden en zelf de verantwoordelijkheid op zich moeten kunnen nemen.

In Bosnië-Herzegovina is de actie Europees, maar zonder de steun van de Amerikanen kan Europa er niet vooruit op het vlak van logistiek en informatiewinning. Wij moeten ons goed realiseren dat, als wij Europees willen optreden, wij dan bereid zullen moeten zijn om in de capaciteit te investeren.

De tweede reden die ik heb om zulks te beweren, is dat er, zeker bij de herziening van de UNO-teksten, een element is bijgekomen, namelijk de responsibility to protect, die nu in het UNO-charter is ingeschreven. Een operatie zoals in Kosovo valt daar typisch onder. De responsibility to protect moet niet noodzakelijk worden verzekerd door de Veiligheidsraad. Het is een opdracht van elk, individueel lid van de UNO om de responsibility to protect op zich te nemen.

Wel is het juist dat er conformiteit moet zijn met het internationaal recht. Het is veel belangrijker om als leidraad te nemen dat het conform aan het internationaal recht moet zijn. Wij moeten echter goed beseffen dat de Veiligheidsraad niet noodzakelijk het internationaal recht toepast. De Veiligheidsraad is een politieke beslissing bij unanimitieit. Ik schrik er eerlijk gezegd voor terug om een operatie niet door te voeren, omdat China er zich tegen verzet. Dat is immers de praktische vertaling van de term “alleen onder UNO-mandaat”, namelijk als China of Rusland zich verzet, wordt er niets gedaan, ook al is er een probleem inzake genocide of de responsibility to protect of ook al dreigt er een conflict los te breken waarbij heel wat slachtoffers kunnen worden verwacht.

Dan is het onze eigen verantwoordelijkheid daarin inderdaad een beslissing te nemen, bij unanimitieit en onder democratische staten, waar ik eerlijk gezegd het risico niet van inzie. Wij hebben trouwens bewezen in de recente geschiedenis dat wij in staat zijn onze eigen verantwoordelijkheid daarin te nemen.

Dan is er de vraag – de heer Mahoux heeft ze gesteld en ook anderen hebben ze gesteld – naar de uitbreiding van de NAVO. Dat is een belangrijk project en ook een project dat een aantal risico's inhoudt maar het is op zich geen onnatuurlijk project. In de uitbreiding, en het feit dat elk Europees land lid kan worden van de NAVO, is voorzien in artikel 10 van het Verdrag van Washington. Wanneer het een Europees land is – in de Kaukasus worden zelfs Armenië en Azerbeidzjan beschouwd als Europese landen binnen de NAVO – kan dat, als dat Europees land aan de voorwaarden voldoet. Dan kan dat.

Dat is wat men nu ziet gebeuren met drie Adriatische landen, Albanië, Macedonië, en Kroatië, dat eerder westelijk balkanland is, niet alleen een Adriatisch land. Er is de discussie over de Oekraïne, en er is de discussie over Georgië.

Wat moeten wij daar nu van denken? Wat voor mij vooral belangrijk is, is te weten in welke mate de democratie in die landen definitief verankerd is. In welke mate is dat het geval? Wegens het voorzitterschap van de OVSE heb ik de jongste maanden in zowat elk van die landen gereisd om zo, meen ik, toch min of meer een zicht te krijgen op wat de situatie daar werkelijk is. Men ziet daar uiteraard een goede evolutie. Dat is evident. Die evolutie heeft te maken met het perspectief van NAVO-lidmaatschap en met het perspectief van

EU-lidmaatschap. Dat is zo. Maar wij moeten ook durven zeggen dat men er bijlange na nog niet is, noch op economisch vlak, noch op het vlak van de democratie of het vlak van de rule of law, noch op het vlak van good governance, en ga zo maar door. Er is nog bijzonder veel werk te doen in die streken.

Ik meen dat het perspectief levendig gehouden moet worden, maar wij moeten daar ook een klein beetje de theorie op toepassen van "Haast u langzaam!" Ook de NAVO, als u het mij vraagt. Ook de NAVO! Dat is een eerste opmerking.

Een tweede opmerking. In hoeverre zijn wij van elk van die landen zeker dat het voor hen een definitieve optie is? Neem de Oekraïne. Het is duidelijk dat de partij van Joesjtsjenko en die van Timosjenko voorstander zijn van een toetreding tot de NAVO, liever vandaag dan morgen, maar het is evenzeer duidelijk dat de Partij van de Regio's daar tegen is. Wij hebben gezien dat het verschil tussen die twee kampen bij de jongste verkiezingen niet zeer groot was. Indien er een regering tot stand komt met de partij van Joesjtsjenko en die van Timosjenko, meen ik dat die lijn van de NAVO voortgezet zal worden. Maar op het ogenblik dat men binnen de NAVO een nieuwe lidstaat heeft, van 58 miljoen inwoners als ik mij niet vergis, met een dergelijke uitgestrektheid en een dergelijke geostrategische ligging, dan is het toch niet onbelangrijk dat men weet dat die keuze voor dat land een bijna definitieve keuze is. Keuzes kunnen altijd veranderen maar men kan zich toch moeilijk inbeelden dat als zo'n land lid wordt, na drie maanden een nieuwe regering zegt het in feite niet meer te zien zitten. Men spreekt daar toch over militaire aspecten die een zekere continuïteit veronderstellen.

Kortom, het is een belangrijk project. Ik meen dat het een project is dat wij met openheid moeten benaderen. Het is een politiek gedreven project, veel meer dan een militair gedreven project. Men heeft daarjuist gesproken over de noodzakelijke investeringen voor veiligheid. Welnu, men moet maar eens kijken wie de factuur betaalt voor bepaalde toekomstige lidstaten van de NAVO. Dat is niet noodzakelijk dat land zelf. Het is wel degelijk zeer duidelijk een politiek gedreven project. Het gaat niet alleen over het verhogen van de militaire capaciteiten. Het gaat wel degelijk om het creëren van een Europese veiligheidszone onder de paraplu van de NAVO.

Laten wij daarover ook niet te negatief zijn. Als wij even 15 jaar teruggaan in de tijd, vonden wij het

dan zo schitterend dat al die landen in Oost-Europa, en dichterbij de toenmalige Sovjetunie, helemaal niet onder onze paraplu zaten? Daaraan moeten wij toch ook eens durven denken. Is het niet veel beter dat zij onder een NAVO-paraplu zitten? De NAVO heeft bij mijn weten nog niet veel oorlogen ontketend. De NAVO heeft zich al tegen oorlogen verdedigd, maar ik heb nog geen oorlogen door de NAVO zien ontketenen. De pre-emptive strike is trouwens geen onderdeel van de NAVO-strategie.

Ik kom tot de punten die nog niet behandeld zijn. Ik heb niet alle namen opgeschreven, maar iedereen weet wel wat hij gevraagd heeft. Wat betreft de uitbreiding, Rusland kan daarover zeer zenuwachtig worden, mijnheer de Donnea. Dat is juist. Ik ondervind dat trouwens dagelijks in de OVSE. Rusland is daarover zeer zenuwachtig. Men heeft recentelijk trouwens vastgesteld dat Rusland geweigerd heeft om naar de NAVO-Rusland Raad te komen. Zij hoeven daarover niet noodzakelijk zenuwachtig te zijn. Ik kan enerzijds hun zenuwachtigheid begrijpen, omdat het natuurlijk zeer dicht bij hun grenzen is, maar men moet toch ook durven zeggen dat Rusland de laatste tijd toch wel wat anders aan het evolueren is dan de voorbije 10 jaar.

Ik wil niet zeggen dat dit op zich een militair risico inhoudt, maar men ziet dat Rusland, qua maatschappijmodel, de andere richting uitgaat, niet de richting van een verdere democratisering en een verdere vorm van pluralisme, maar veeleer de richting van een vrij autoritair regime. De vraag is wat dit voor ons, Europeanen, betekent. Moeten wij nu toch opnieuw meer rekening houden met de stekelige reacties van Rusland of moeten wij misschien veeleer zeggen dat een aantal reacties van Rusland niet de reacties zijn die men kan verwachten van een land dat verder evolueert in de richting van de democratie? Als Rusland zich steeds verder in de richting van de democratie zou ontwikkelen, dan zou men steeds meer contacten zien met de NAVO, want er is op dat vlak geen enkele tegenstelling.

Ik kreeg vanmiddag de vraag van Russische journalisten wat wij gaan doen met Sebastopol, als Oekraïne lid wordt van de NAVO, want daar liggen Russische schepen. Er is daar een Russische vloot – nog voor 10 jaar, als ik mij niet vergis – op basis van een bilateraal akkoord. Als dat geen twee oppositionele structuren zijn, dan kunnen voor mijn part de schepen daar samen liggen. Wat is het probleem? Er is toch maar een probleem in de mate dat het om structuren zou gaan die zich tegen elkaar zouden profileren? Naar mijn

bescheiden mening moeten wij dat vanuit Europa niet doen. Dat moet echter ook niet vanuit Rusland gebeuren. Als het langs geen enkele van de twee kanten gebeurt, dan is er geen probleem. Ik stel echter vast dat het steeds meer vanuit Rusland gebeurt. De Europese tegenreactie is natuurlijk dat men meer de nadruk zal leggen op een snellere uitbreiding van de NAVO.

De heer Roelants du Vivier heeft een concrete vraag gesteld over het Allied Command Transformation. Er worden inderdaad plannen gemaakt over de transformatie, mijnheer de voorzitter, maar ik meen dat men dit veeleer moet zien als een think tank, waarover daarna een politieke beslissing moet worden genomen.

Het is geen operationele structuur die uitvoert zonder dat er politieke dekking is. Daarbij gaat het veeleer om het ontwikkelen van plannen, die achteraf een politieke dekking moeten krijgen.

De heer De Crem is natuurlijk op zoek gegaan naar tegenstellingen. Dat is zijn taak als oppositieleider. Ik heb daarbij voorlopig geen problemen, mijnheer De Crem. U probeert die uit te vergroten. Wat de eerste minister over de partnerships heeft gezegd, is dat het goed zou zijn om de bestaande partnerships een beetje te stroomlijnen, zodat ze dezelfde structuur krijgen, waardoor de interoperabiliteit gemakkelijker zou worden. Ik weet niet wat daar mis mee is.

Dan is er ook het transatlantisch overleg, het transatlantisch Gymnich. Er is tussen de EU en de NAVO een klassiek twistpunt. Dat heeft natuurlijk te maken met de positie van de Verenigde Staten van Amerika ten opzichte van die twee structuren. Het standpunt van Amerika is dat zij het politiek overleg met Europa in eerste instantie binnen de NAVO willen. Dat standpunt is begrijpelijk. Zij zijn immers lid van de NAVO en niet van de EU. Dat men dan het politiek overleg wil situeren in de organisatie waarvan men zelf lid is, is vrij normaal. Dan is er een aantal landen, waaronder België, die vindt dat de EU in eerste instantie de politieke discussie met de Verenigde Staten van Amerika zou moeten voeren.

Men kan daarover lang blijven discussiëren, maar dat wordt stilaan een discussie over het geslacht der engelen. Men stelt immers vast dat zowel binnen de EU, rechtstreeks met de Verenigde Staten van Amerika, als binnen de NAVO, waar de Verenigde Staten van Amerika aan tafel zitten, over transatlantische politieke problemen wordt gediscussieerd, en in eerste instantie trouwens over politieke problemen die door de

transatlantische gemeenschap als relevant worden gezien voor zowel de Verenigde Staten van Amerika als voor Europa.

Dan was het idee om de traditionele tegenstellingen te overbruggen en de ministers van Buitenlandse Zaken die ofwel tot de EU behoren, ofwel tot de NAVO, geregeld samen te brengen. Daarin overlappen zij elkaar trouwens in belangrijke mate, maar er is nog een aantal landen dat alleen tot een van de twee gremia behoort. Dat werkt. De realiteit is dat zowel de landen van de EU - sommigen waren aanvankelijk terughoudend - als de Verenigde Staten van Amerika zich daarin vrij goed vinden. Men vindt dat men daar op een zeer open manier met elkaar kan discussiëren.

Waarmee heeft dat te maken? Dat heeft, ten eerste, te maken met het formaat. Het zijn alleen de ministers. Het is niet dat de ambassadeurs daar een storende factor zouden zijn, maar bij formele raden is er natuurlijk de hele voorbereiding door de machinerie van de administratie, Coreper, de ambassadeurs. Dat zorgt voor een filtering die er op zijn beurt toe leidt dat de meeste ministers op formele raden alleen de afgesproken boodschappen komen voorlezen. Dat is trouwens een bijzonder slaapverwekkende bezigheid.

In een informele bijeenkomst, zoals het Gymnich-overleg, interveniëren mensen gewoon op basis van argumenten en kan men ook argumenten met elkaar uitwisselen en tegenover elkaar afwegen. Daar komt meer uit en dat wordt achteraf opnieuw gefilterd en bewerkt in de formele raden. Dat heeft echter veel meer te maken met brainstorming. Die ministers voelen zich daarbij beter, omdat ze ook een eigen inbreng hebben. Niet iedereen voelt zich trouwens verplicht om te interveniëren. Op een informele bijeenkomst komen alleen degenen aan het woord die iets te zeggen te hebben of denken iets te zeggen te hebben. Op een formele raad zegt iedereen iets, anders vragen de journalisten waarom bijvoorbeeld België Malta niets gezegd heeft. Op een Gymnich-bijeenkomst leveren mensen een bijdrage naar gelang van het onderwerp dat wordt besproken. Dat is een eerste element.

Het tweede element is dat het een heleboel landen niet meer verplicht om te kiezen tussen de NAVO- en de Europese-Unie-benadering. Voor heel wat landen is dat comfortabeler en het neemt een stuk van de druk weg. Ik meen dat het een interessante bijdrage is geweest van de Belgische, buitenlandse politiek tot die transatlantische

dialogue. Ik zie eerlijk gezegd niet in wat de tegenstelling is tussen de heer Van der Maelen en mijzelf, anders zou hij mij dat zeker al hebben gezegd.

01.28 **André Flahaut**, ministre: Monsieur le président, je serai très bref car le ministre des Affaires étrangères a déjà répondu à pratiquement toutes les questions.

01.29 **Karel De Gucht**, ministre: (...)

01.30 **André Flahaut**, ministre: Comme je suis d'accord avec vous, il n'y a pas de problème.

En ce qui concerne la transformation, le plus grand défi à relever consiste à transformer l'OTAN pour qu'il puisse répondre aux nouvelles menaces dans les zones d'actions où elles s'exprimeront. Mais avant de parler de transformation de l'OTAN, les pays qui en font partie doivent être capables de transformer leur armée.

J'en arrive à une remarque très souvent formulée et suivant laquelle il faut augmenter les moyens. A croire que si un budget de la défense n'augmente pas, il n'est pas bon! J'estime, pour ma part, qu'il est possible de mener des politiques sans nécessairement augmenter les budgets, mais en procédant en interne des départements de la Défense à des réformes profondes qui visent à éliminer les duplications, les gaspillages, toutes les interventions qui n'apportent aucune valeur ajoutée et qui permettent de réaliser, non pas des économies, mais tout simplement des progrès dans le management avec des résultats en termes financiers. Ces moyens peuvent être réinjectés dans les investissements.

Je répète, même si je sais que l'opposition ne partage pas mon point de vue, que les chiffres de la Défense belge sont éloquentes. Si vous reprenez le bilan qui vous a été transmis, vous constaterez que, bien que notre budget n'ait pas été augmenté depuis 1999, des décisions importantes ont été prises en matière d'investissements, par exemple. Je pense ici aux décisions de modernisation ou de remplacement de notre matériel devenu complètement obsolète.

Je voudrais également attirer votre attention sur le fait que toutes ces mesures ont été prises conjointement à des accords sectoriels concernant le petit personnel que l'on oublie trop souvent, sauf quand il est en opération ou quand des drames se produisent. Ce petit personnel a été revalorisé pour honorer des promesses faites, il y a très longtemps, mais qui ont été oubliées de

déclaration gouvernementale en déclaration gouvernementale.

Certes, nous pratiquons une politique résolue d'investissements sur la base de critères nouveaux, comme le minimum suffisant. Il en est fini d'acheter chacun de son côté ses propres camions, ses propres obus, ses propres machines. Fini également de concevoir la seule machine belge qui correspond précisément à l'armée belge, uniquement destinée aux soldats belges et qui pose problème en termes d'opérabilité avec d'autres pays. Nous travaillons de plus en plus, au niveau international, le minimum suffisant en achetant sur étagères.

J'ai déjà dit publiquement que cela ne fait pas plaisir à certains officiers qui ont encore le malheur de considérer que, pour exister, il faut beaucoup de personnel, beaucoup de matériel très souvent aligné dans des hangars qui ne servent pas toujours. Ce qui m'intéresse, c'est que ce matériel soit utilisé, si possible dans un contexte international et que nous soyons présents dans un maximum d'opérations. Je voudrais simplement rassurer celles et ceux qui craignent que nous devenions une armée humanitaire, une super Croix-Rouge. Il n'est absolument pas question de cela! A chacun son métier!

Il est clair que, dans certaines périodes de crise, si au niveau de la Défense, on ne s'adonne pas, en plus d'opérations militaires, en plus d'activités militaires, à suffisamment d'actions d'humanitaire, alors des problèmes se posent. Aujourd'hui, un des problèmes qui se posent en Afghanistan est dû au fait que certains pays ne coopèrent pas suffisamment au niveau civilo-militaire et font uniquement du militaire pour faire du militaire. Nous aussi, nous avons connu des accidents dramatiques avec des enfants renversés. Nous avons soigné ces enfants en Belgique et nous n'avons jamais eu de problème lorsque nous nous sommes rendus dans certains quartiers de Kaboul. C'est donc une approche tout à fait différente. Nous l'avons dit tout à l'heure. Nous avons une approche aussi bien au Congo, en Afghanistan, qu'au Kosovo qui tient davantage compte de la population locale et qui est donc basée sur de l'action humanitaire et de la coopération civilo-militaire.

En ce qui concerne le transport stratégique, on ne va pas nous faire acheter des C-17, quand nous avons passé commande pour des A-400 M. On ne va pas acheter pour acheter. En clair, nous avons dit fermement que nous n'étions pas partants pour

acheter ou louer de nouveaux avions. Nous sommes pour l'instant en phase avec nos C-130 et des commandes sont passées pour le futur. Aussi, que l'on respecte également les choix que nous avons faits!

En matière de financement en commun, monsieur Goris, il importe de veiller en premier lieu aux dérapages. Nous avons parlé tout à l'heure des infrastructures que nous finançons à Kaboul. Le rôle de l'OTAN est-il de refinancer l'aéroport de Kaboul?

C'est une question à poser et qui mérite, sinon une réponse, au moins une explication de la part des responsables.

Ensuite, j'ai entendu certains dire que le Secrétaire général avait fait certaines déclarations; moi, je dis que, même si des choses ont été dites par le Secrétaire général, même s'il vient les répéter devant cette assemblée le 3 juillet prochain, il faut quand même les rappeler afin qu'elles soient bien entendues par tout le monde. C'est le droit d'expression d'un État souverain, allié dans une organisation telle que l'OTAN.

Aussi longtemps que j'occuperai le poste que j'occupe actuellement, rien ne m'empêchera de dire ce que j'ai envie de dire, quand et où j'ai envie de le dire. Cela aussi fait partie du grand débat public que nous désirions, monsieur le président. La meilleure façon d'avoir un grand débat public est de l'organiser dans une assemblée comme celle-ci, où ceux qui siègent représentent la population de notre pays.

01.31 **Dirk Van der Maelen** (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, ik zou willen reageren op hetgeen collega De Crem heeft gezegd en beperk mij daartoe.

Collega De Crem, ik zie de verschilpunten die u huizenhoog meende te ontwaren tussen hetgeen de ministers zeiden en hetgeen onder meer ikzelf zei, ook niet. Er zijn misschien accentverschillen. Het is niet omdat wij samen in een regering zitting hebben, dat wij allemaal hetzelfde moeten denken. Ik zou wel de verschillen tussen CD&V, uw fractie en mijn fractie eens willen duidelijk maken.

Ten eerste, ik stel vast dat CD&V geen graten ziet, geen enkel probleem ziet in het voorstel van een mondiaal partnership. Ik heb geen probleem met het herbekijken van partnerships, partnership for peace, de partnerschappen die wij hebben met het Midden-Oosten. Maar - en ik sta daarin niet

alleen - er is toch wel iets met dat plan dat nu door Washington voorgesteld wordt. Er zijn personen die erop wijzen - dat zijn niet alleen mensen aan de linkerkant - dat men moet oppassen, omdat het niet meer is dan het oude idee van een bondgenootschap van wat men mooi de democratieën noemt, maar eigenlijk zijn het de bevriende naties van de Verenigde Staten. Sommigen, en niet alleen aan de linkerkant, onderstrepen dat erover moet worden gewaakt dat de NAVO geen alternatieve of mini-Verenigde Naties wordt.

Tal van observatoren van linkse en rechtse kranten en van centrumkranten wijzen erop dat de idee wel eens zou kunnen ingegeven zijn door het feit dat de Amerikanen zich realiseren dat er zoiets bestaat als een imperial overstretch en dat ze die fout begaan hebben, reden waarom ze op zoek zijn naar medestanders die met hen mee financieren.

Ik stel dus vast dat CD&V niet het minste vraagteken plaatst bij dat soort van aanbod. Ik geef aan onze regering mee: wees op uw hoede met dat voorstel, zeker als u geen zicht hebt op de besluitvorming die binnen dat mondiaal partnership zal gebeuren. Het valt CD&V misschien niet op, maar mij valt wel op dat het een netwerk wordt, een partnership, waarbij er altijd één partner aanwezig is in elke regio en in elk land, namelijk de Verenigde Staten. De VS hebben een samenwerking met Japan en met Australië, de VS zetten een samenwerking op met India en met Pakistan. We krijgen dus een systeem waarbij één partner op alle plaatsen aanwezig is, en de andere partners niet. CD&V ziet daarin blijkbaar geen enkel probleem, stellende: "Moesten wij in de positie van unipolaire supermacht zitten, dan zouden ook wij die positie graag willen behouden," maar die uitspraak laat ik graag voor rekening van CD&V. Ik zeg, namens mijn groep: wees voorzichtig met dat soort van projecten.

Ten tweede, de minister, en ook Pieter De Crem, heeft gelijk als hij wijst op het feit dat er een gebrek is aan politieke wil binnen de Europese Unie. Maar op gevaar af dat ik opnieuw in het hokje word gezet van de anti-Amerikanen, het volstaat dat de Verenigde Staten hun verzet opgeven tegen zoiets als een Europese pijler, opdat wij allen zouden zien dat de aanhang voor die idee veel groter is dan dat nu eigenlijk blijkt.

01.32 **Minister Karel De Gucht**: Dat is toch een zwakgebod?

01.33 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Neen, dat is geen zwakgebod.

01.34 Minister Karel De Gucht: Als de lidstaten van de Europese Unie zes maanden lang zeggen dat ze dat zullen doen, dan gaan de Verenigde Staten van Amerika erin achteruit en dan gaat men er ook geen probleem in zien. Het is een zwakgebod.

Men kan toch niet verwachten dat de Verenigde Staten, die er alle belang bij hebben om een zo groot mogelijke vat op de NAVO te hebben, aan de Europese landen zouden zeggen dat zij er moeten aan denken om een Europese pijler op te richten zodat er meer evenwicht komt. Zo zit de politiek toch niet in elkaar. We hebben daarover dezelfde mening, maar niet over de dynamiek. De dynamiek moet toch vanuit Europa komen.

01.35 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Die dynamiek moet inderdaad uit Europa komen en die dynamiek is er bij de vier landen die destijds de pralinetop hebben georganiseerd.

Mijn mening verschilt van die van Pieter De Crem. Hij doet het voor alsof de besluitvorming binnen de NAVO volledig democratisch verloopt. Hij mag dat misschien geloven, maar ik doe dat niet. Dankzij het superzware gewicht en de superzware druk van de Verenigde Staten - slowly but gently - kunnen zij uw arm omdraaien. Dat verhindert dat de aanhang voor een idee als een tweepijlerstructuur toeneemt en naar buiten treedt. Uit uw reactie leid ik impliciet af dat u meent dat zij geen politieke moed hebben. Klopt dat of vergis ik mij?

01.36 Minister Karel De Gucht: (...)

01.37 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): De landen die dat niet durven. Er zijn een aantal landen die de politieke moed ontberen om te durven ingaan tegen iets wat de Verenigde Staten niet willen.

01.38 Minister Karel De Gucht: U kunt een land toch niet verwijten een gebrek aan politieke moed te hebben?

01.39 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Wij behoren tot degenen die politieke moed hebben.

Als ik één boodschap aan onze regering mag meegeven, is het de volgende. Ik hoop dat men de moed zal hebben om vanaf nu, en gedurende de maanden tot aan de Top van Riga, de boodschap te verkondigen dat wij een

institutionele transformatie van de NAVO willen op basis van een tweepijlerstructuur.

Ik hoop dat we die moed hebben.

Ik sluit af. Daarstraks is gezegd dat men met een naam als Sven Biscop een CD&V'er moet zijn. Ik hoop dan dat er nog meer CD&V'ers zijn als hij, want hij heeft een stuk gepleegd "No transformation without re-equilibration" in opdracht van het Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen. Ik raad u lezing van dit document aan. U ziet daar een, bij mijn weten, eerste poging om te operationaliseren en te omschrijven hoe een tweepijlerstructuur van de NAVO er zou uitzien. Ik hoop dat ons land de moed zal hebben om pleitbezorger te zijn voor dergelijke institutionele transformatie van de NAVO.

01.40 Geert Lambert (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, ik wil heel kort repliceren. Ik deel eerlijk gezegd wel uw mening, mijnheer de minister, wanneer u zegt dat er een gebrek aan politieke moed is aan Europese zijde. Ik ben het daarmee fundamenteel eens. Het enige waarvoor ik expliciet wil waarschuwen, is dat we niet via de omweg van de NAVO, met heel het politiek discours dat we daar zouden houden – met al dan niet een beslissingselement voor het politieke aspect – geen excuus zouden geven aan diegenen die te weinig moed tonen op Europees vlak om die Europese poot effectief uit te werken. Dat is een beetje tweeslachtig.

Ik deel uw mening. Het ligt niet aan België. Het ligt aan anderen, die effectief onvoldoende moed en bereidheid tonen om daaraan mee te werken, maar we moeten oppassen dat we niet gepakt worden aan de andere kant, waarbij men zegt dat men het dan via de NAVO gaat doen en dat wij daarin stilletjes zouden meestappen om dan geconfronteerd te worden met een besluitvormingsproces dat we misschien niet willen.

01.41 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik wil heel kort het woord krijgen omdat ik collega Van der Maelen net hoorde verwijzen naar de bijzonder interessante studie van de heer Biscop. Het meest interessante van de studie van de heer Biscop is natuurlijk de conclusie en de conclusie van de conclusie. Die luidt als volgt: "First and foremost however, it's up to the European Union to live up to the ambitions of the ESS and overcome its internal divides. The strong pillar that the unified European Union (...) constitutes cannot than be ignored." Met andere woorden, we moeten het zelf doen. Dat is de

conclusie van hetgeen de heer Biscop zegt. Men kan de ander toch niet verwijten dat men zelf in een zwakke positie zit?

01.42 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): (...)

Ten tweede, ik hoop dat de Verenigde Staten inzien – dat is mijn persoonlijke overtuiging – dat dit niet nodig en noodzakelijk is voor het voortbestaan van een goed functionerende NAVO.

01.43 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, wat gebeurt er met het resultaat van onze werkzaamheden?

01.44 Minister Karel De Gucht: (...) eens zijn met wat ik gezegd heb.

01.45 Pieter De Crem (CD&V): Ik denk dat bepaalde delen van de meerderheid en bepaalde delen van de oppositie het eens zijn met de regering.

Het is een belangrijk werkstuk, er komt een verslag.

Voorzitter François Roelants du Vivier: Er komt een verslag. Mevrouw Verhaert en de heer Kelchtermans zijn de verslaggevers voor de Kamer.

01.46 Pieter De Crem (CD&V): In de openbare vergadering? Het heeft geen zin dat er rapporteurs worden aangeduid, als er geen verslag uitgebracht zal worden in de openbare vergadering.

Voorzitter François Roelants du Vivier: Er komt ook een integraal verslag.

01.47 Pieter De Crem (CD&V): Ik zal de aangelegenheid ook bespreken op de Conferentie van voorzitters.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 18.11 uur.

La réunion publique de commission est levée à 18.11 heures.